National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library Bibliothèque Nationale
SEP 26 1979
NEWSPAPER SECTION

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

RAHVUSVAHELINE LASTE AASTA

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 54 (2593) XXVIII aastakäik | Neljapäeval, 19. juulil 1979 — Thursday, July 19, 1979 | Üksiknumbri hind 40 senti

Somoza põgenes USA-sse

Parlamendi esimees ei anna võimu üle mässajatele

MANAGUA — Nikaraagua president Anastasio Somoza andis võimu üle parlamendi esimehele Francisco Urcuyo'le ja põgenes lennukil oma lähemate nõuandjatega Ameerika Ühendriikidesse, Miamisse, kuhu ta jääb pagulaspõlve veetma. Vaatamata Somoza lahkumisele ei raugenud Nikaraaguas võitlused, kuna presidendi asetäitja keeldus võimu üle andmisest sandinistide juhtidele, kes cotasid Kostariikas kutset kodumaale.

Parlamendi esimees Urcuyo esitas mässajatele nõudmise relvade maha panemiseks ja võitluste lõpetamiseks, kuid sandinistid tahavad nähtavasti täielikult võimu oma kontrolli alla saada ning seetõttu ei ole loota võitluste lõpetamist.

Mässumeeste esindaja kinnitas, et Urcuyo paindumatu hoiaku tõttu jatkub verevalamine kuni sandinistide lõpliku võiduni.

President Somoza lahkus pärast seda kui Ühendriikide vahetalitusel töötati välja plaan võitluste lõpetamiseks ja võimu üleandmiseks sandinistidele niipea kui vaherahu on saavutatud. Ühendriikide võimudele oli see suureks üllatuseks kui parlamendi esimees vastupidiselt kokkuleppele hakkas nõudma mässajatelt relvade mahapanemist ning läbirääkimiste alustamist kõigi demokraatlike gruppide vahel.

Sandinistid on nimetanud 18 liikmelise valitsuse, kuid võim kuulub tegelikult viieliikmelisele huntale, kes kõik on saadud informatsiooni kohaselt marksistid.

Maskeerimiseks on valitsuse koosseisu nimetatud ärimehi ja tehnokraate, kuid siseministri kohale on nimetatud Sandinistide Rahvusliku Vabastamisrinde esimees Thomas Borge.

Ühendriikide eksperdid mainivad, et Washington katsus saavutada Somoza poolehoidjate ja sandinistide vahel võitluste lõpetamisega kompromissi, kuid Urcuyo järelandmatu poliitika tõttu jatkuvad võitlused ning need lõpevad kõigi eelduste kohaselt mässajate täieliku võiduga, kuna valitsusväed kannatavad laskemoona puuduse all.

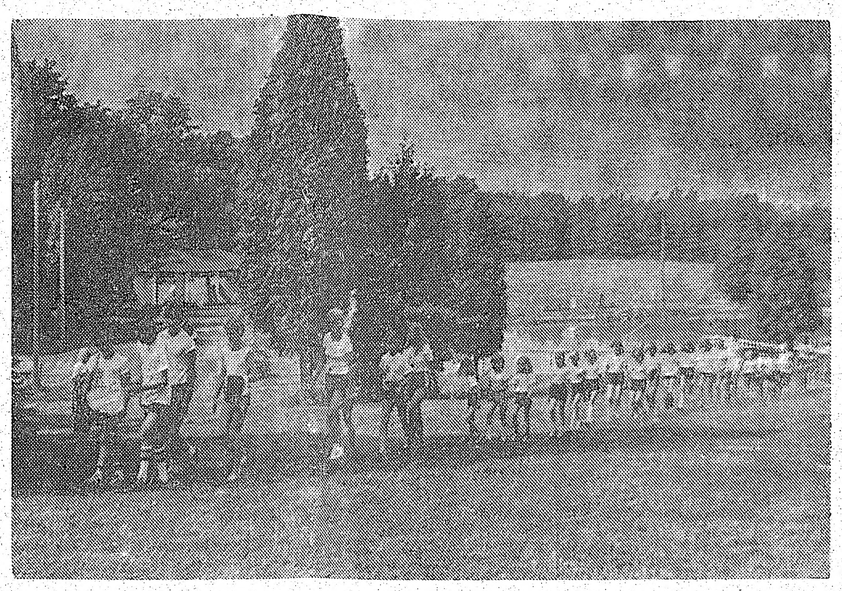

Seedrioru kasvandikud ja kasvatajad laagri avamiseks lipuväljakule marssimas.

Kriitika SALT'ile senatis

Nõutakse kokkuleppe täiendamist lisaklauslitega

NEW YORK — Ühendriikide senati välissuhete komisjonis toimusid möödunud nädalal nelja päeva jooksul diskussioonid ja ülekuulamised SALT II kokkuleppe sisu analüüsimiseks. Ülekuulamistel esinesid ka välisminister Cyrus Vance ja kaitseminister H. Brown, kes kaitsesid valitsuse seisukohti.

Vance ja Brown kinnitasid senati komisjonis, et SALT II kokkulepe ei vasta täpselt Ühendriikide soovidele ja nõudmistele kuid ilma selle kokkuleppeta produtseerivad venelased veelgi rohkem tuumalaengutega varustatud strateegilisi rakette kui nad teevad seda praegu.

Kaitseminister Brown toonitas eriti, et kokkulepe piirab venelaste relvastumist tunduvalt rohkem kui ameeriklaste rakettide produktsiooni.

Kuid mõned senati väliskomisjoni liikmed ei olnud ilmselt rahul valitsuse esindajate seletustega ning kui SALT tuleb arutusele senati üldkoosolekul, siis esitatakse kokkuleppele kindlasti terve rida parandusettepanekuid. Nii arvatakse, et kui valitsus tahab venelaste nõudmisel pikendada tiibrakettide edasise väljaarendamise keeldu pärast 1982. aastat, siis peab ta selleks nõutama senatilt nõusoleku.

Samuti tahetakse nõuda, et Brezhnevi suusõnaline lubadus vene Backfire pommilennukite produktsiooni piiramiseks tuleks valada kindlasse lepinguvormi.

Lisaks kavatsetakse uuesti rakendada ameeriklaste õigusi strateegiliste relvade üleandmiseks Ühendriikide liitlastele.

Senati vähemusgrupi juht vabariiklane Howard J. Baker võttis väga tabavalt kokku senati opositsiooni arvamised kui ta mainis, et **see leping ohustab Ühendriikide strateegilist tasakaalu Moskvaga.**

Ühendriikide staabiülemad ei ole kokkuleppest eriti vaimustatud, kuid nad toetavad seda ainult põhjusel, et valitsus lubas tunduvalt suurendada riigikaitse eelarvet.

Läti pidustused häirisid Moskvat

Austraalia lätlastele keelati kodumaa külastamine

STOKHOLM — Lätlaste äsjane suurkokkutulek Visbys häiris tugevalt Moskvat. Isegi „Isvestija" pidas vajalikuks küsimusega tegeleda ja Moskva-kuulekad kommunistlikud ajalehed Euroopas ja Skandinaavias kirjutasid vihaseid artikleid. „Aftonbladeti" andmeil Nõukogude saatkond Stokholmis esines protestidega Rootsi välisministeeriumis, mille tagajärjeks oli, et Gotlandi kommuunihärrad ei saanud lubada läti lippude hiivamist ametlikesse lipumastidesse.

Moskva nimetas kogu üritust „provokatsiooniks". Moskvatruu „Norrskensflamman" oma 18. juuni numbris nõudis isegi rootsi valitsuselt, et see ametlikult vabandaks N. Liidu ees, et sellist üritust Rootsi pinnal on lubatud ja kurjustab, et sellele on antud nii haridusministeeriumist kui ka kommuuni poolt toetust.

Läti korraldajad kahjatsesid kommuuni otsust, aga ei teinud sellest suurt küsimust.

Sest Läti rahvuslipud lehvisid nii Visby sadamas kui ka kõigil üritustel ja kogu linnas ometi. Kavalad pead olid nimelt kohe välja nuputanud, et iga firma, erasutus ja kas või üksikisik võib oma koda eriti suvisel ajal dekoreerida ükskõik millistes värvides kangastega või ka lippudega. Nii tervitasid siis Gotlandi saabujaid sadamas ametlike kommuuni lippude asemel suure jalgrataste üürimisfirma suured läti rahvuslipud ja seda strateegiliselt veelgi paremas kohas, kui seda olid kommuuni lipuvardad.

Tänulikud lätlased üürisid firmalt juba esimesel päeval kõik rattad.

Järgi olid vaid mõned tandemid (kaheistmelised jalgrattad), kusjuures äriomanik arvas, et kaassõija tuleks aga igal üürijal ise juurde organiserida. Mida ka paljud tegid, sest Visbys ja Gotlandil on ju teatavasti jalgratas niihästi vajalik kui ka populaarne liikumisvahend.

Läti lippe olid välja pannud arvukad firmad, pidustuste rahvusvärvides plakateid leidus samuti paljude äride akendel. Ja läti lipud lehvisid kõigil peoplatsidel, teatritel ja kogumiskohtadel; nende arv näis suureneyat iga päevaga kuni pidustused kulgesid.

Austraalias elab ligi 20.000 lätlast.

350 neist saabus Visbysse organiseeritud ühislennuga, peatustega ka Euroopas.

Üheks selle ühislennu programmipunktiks oli ka Riia külastamine sellises lihtsustatud külastuse vormis, mida reisibürood korraldavad niihästi Tallinna kui Riiga. Just enne ärasõitu saabus Riiast aga eitav telegramm, kus külastuse keelustamise põhjusena mainiti „hotelliruumide puudust Riias". Nõukogude saatkond Canberras avaldas aga teadaande, kus Visby pidustusi nimetati „nõukogudevaenulikuks kokkutulekuks". Austraalia grupi juht Leila Laula teatas Visbys, et nad esinevad rahvusvahelise protestiga hiljem.

Riiga vastu sõitnud sugulased ja tuttavad ootasid aga külalisi asjatult.

Arvukad lätlased USA-st ja Kanadast sõitsid siiski Visbyst edasi okupeeritud Lätisse, et sugulasi ja tuttavaid külastada. Need olid aga endile viisad hankinud juba varem individuaalselt.

Lätlaste poliitilisse programmi sobis hästi ka see lätlasest ärahüppaja, kes 20. juunil vene kalatraalerilt vette hüppas ja kummipaadis õnnelikult maabus Blekingi saarestikus.

T

Suur põgenikevool ohustab Kagu-Aasia riikide stabiilsust

Moskva vandenõu uuteks vallutusoperatsioonideks

CANBERRA — Austraalia peaminister Fraser maalis hiljutisel kohtumisel Ühendriikide välisminister Vancega ministrile väga tumeda ja sünge pildi praegusest massilisest põgenike väljasaatmisest Vietnamist. Peaminister Fraseri arvates on kogu selle hävituskampaania taga N. Liit, kes tahab suure põgenikevoolu saatmisega Vietnami naaberriikidesse tekitada seal sisepoliitilisi segadusi ning hävitada nende riikide stabiilset majanduselu, mis võimaldab kommunistidele teostada uusi vallutusoperatsioone.

Kuna tuhandete inimeste massilise merele saatmisega Vietnamist ei ole enam tegemist tavaliste salajaste põgenemisoperatsioonidega vaid valitsuse poolt läbi viidud kavakindla hävitamisprogrammiga ja Vietnami naaberriikide ülekoormamisega soovimatu inimmassiga,

siis on ka mõistetav, miks Kagu-Aasia demokraatlikud riigid ei taha enam põgenikke vastu võtta ja ootavad läänemaailmalt vajalikke samme Vietnami kommunistide hirmutegude lõpetamiseks.

Kagu-Aasia riigid ei soovi läänemaailmalt mitte ainult abi põgenike vastu võtmiseks ja nende asustamiseks läänemaailmas vaid nad nõuavad ka Ühendriikidelt ja teistelt läänemaailmalt surve avaldamist Hanoi valitsusele põgenike väljasaatmise lõpetamiseks. Selleks on aga vähe väljavaateid ning läänemaailma apaatuse tõttu jatkavad Vietnami kommunistid Moskva toetusel pidevalt oma hävitusoperatsioone.

Vietnami põgenike küsimuse tõstis oma hiljutisel kokkusaamisel N. Liidu peaminister Aleksei Kosõginiga üles Inglismaa peaminister Margaret Thatcher, kelle algatus ei andnud aga mingeid tulemusi.

Aidake kaasa, et

„VABA EESTLANE"

leviks kõikidesse eesti kodudesse!

Poola kuldristid eestlastele. Poola Vabariigi presidendi poolt määratud teenete kuldristid balti riikide silmapaistvamatele vabadusvõitlejatele andis üle Poola eksiilvalitsuse esindaja minister W. Patek Poola aastapäeval Stokholmis. Pildil vasakult paremale: Konrad Veem, Tõnis Kint, Adelaida Lemberg, Juhan Kokla, Heinrich Mark, Endel Krepp, puudub Arvo Horm, kes viibis välismaal.

Ühendriikide valitsus andis sisse lahkumispalve

WASHINGTON — Ühendriikide valitsus ja Valge Maja ametkond andsid ühiselt presidendile sisse lahkumispalved, mida peetakse erakordselt dramaatiliseks sammuks, mille eesmärgiks on aidata presidenti üle tema poliitilistest raskustest ja anda võimalusi teha valitsuses suuremaid vajalikke muudatusi. Arvatakse, et president aktsepteerib mõned lahkumispalvetest kuid suurem osa valitsusest jääb endises koosseisus edasi töötama. Mainitakse, et president Carter ei lase ühelgi juhul oma kohtadelt lahkuda välisminister Cyrus Vance'il, kaitseminister Harold Brown'il ja Riikliku Julgeolekunõukogu juhatajal Zbigniew Brzezinskil.

Kennedy mõrva taga oli vandenõu

WASHINGTON — Ühendriikide Esindajatekoja erikomisjon, kes uuris president Kennedy ja mustanahalise kirikuõpetaja ja neegrite õiguste eest võitleja Martin Luther Kingi mõrvamise telgitaguseid, on jõudnud lõplikule otsusele, et mõlemate mõrvade taga oli tõenäoliselt vandenõu. Komisjon jõudis seisukohale, et Kennedy mõrvamist uurinud Warreni komisjon ja FBI ei olnud täiel määral uurinud kõiki niite, mis vihjasid mõlema mõrva puhul vandenõule. Erikomisjon, kelle täielik raport avaldatakse neil päevil, on arvamisel, et Kennedy mõrvamisega olid teatud määral seotud Ühendriikide organiseeritud kuritegevuse juhid. Samuti on komisjon arvamisel, et president Kennedy autot ei tulistanud üks vaid kaks isikut. Martin Luther Kingi mõrvamise plaani taga olid arvatavasti mõned St. Louisi parempoolsed ärimehed, arvab erikomisjon oma rapordis.

India peaminister Desai loobus ametist

NEW DELHI — India peaminister Morarji Desai loobus oma kohast, kuna ta kartis, et ta ei saa parlamendis isegi enam toetust oma parteilt ning läheb paratamatult rahvaesinduses vastu lüüasaamisele. Morarji Desai sai peaministriks Indira Gandhi asemele, keda Desai süüdistas diktaatorliku rezhiimi rakendamises. Desai kaheaastase valitsemise kestel läks aga India vastu täielikule kaosele ning India on usulise kodusõja lävel. Kokkupõrked hindude ja muhameedlaste vahel on igapäevased ning käesoleval aastal on nendes kokkupõrgetes surma saanud 146 inimest.

Distsipliinipuudus Iisraeli armees

TEL AVIV — Viimasel ajal on avalikkuse ette kerkinud terve rida skandaalseid lugusid, mis kisuvad alla Iisraeli armee prestiizhi ja näitavad Iisraeli sõjaväge ja sõdureid halvas valguses. Nii on ilmsiks tulnud nähted, millest võib järeldada, et Iisraeli armee kannatab distsipliinipuuduse, ebaefektiivsuse ja moraalilanguse all. Viimasel ajal on esinenud terve rida juhtumeid, kus iisraeli sõdureid süüdistatakse röövimises ja vangide mõrvamises.. Iisraeli ülemjuhatus on katsunud sõdurite kuritegusid avalikkuse ees varjata kuid viimasel ajal on mõned parlamendiliikmed need küsimused esile tõstnud ning nõuavad armees distsipliini jalule seadmist ning kuritegelike sõdurite karistamist, mainides, et armee ei ole mingi „püha lehm", kes seisab väljaspool seadust.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7875

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Võitlus ametiühinguga

Inglismaal oodatakse suure huviga, milliseid tagajärgi annab konservatiivide uue valitsuse võitlus ametiühingutega nende suure võimu piiramiseks. Selle võitluse käiku ja oodatavaid lõpptulemusi jälgitakse pingsa tähelepanuga ka teistes kapitalistlikkudes lääneriikides, eriti aga Kanadas, kuna siinsed ametiühingud saavad oma tegevuseks väga palju inspiratsiooni ja isegi väljaõppinud jõudusid Inglismaalt, kes saabuvad immigratsiooni korras Kanadasse ning hakkavad siin tegelema ametiühingute liikumisega, pääsedes sageli juhtivatele ja mõjuvõimsatele kohtadele.

Inglise uus peaminister Margaret Thatcher ei lasknud oma valimiskampaania ajal antud lubaduste järele kaua oodata ning tegi hiljuti teatavaks, et ta tahab Inglismaal kujundada ja arendada vastutustundelised ametiühingud, kes oma tegevusega toovad majandusliku jõukuse Inglismaa kõigile elanikele. Ametiühingute juhid omalt poolt mainivad, et nad on valitsusega valmis demokraatlikkude printsiipide alusel koos töötama kuid nad ei kavatse varem kätte võidetud õigustest loobuda ning on valmis nende eest võitlema.

Peaminister Thatcher on juba üldjoontes teatavaks teinud need põhialused, millede kohaselt ta tahab vormida ametiühingute uued võimupiirid. Eelkõige tahab ta kärpida ametiühingute meelevaldset tegutsemist piketeerimisel, siis hoolitseda selle eest, et ametiühingute valimised ei oleks salajased ning lõpuks piirata ametiühingute mõju ka uute tööliste tööle võtmisel. Ametiühingute tegelased taipavad, et need reformid võivad nende senise peaaegu piiramatule võimule ohtlikuks kujuneda ning Inglismaa suurima ametiühingu Transport and General Workers Union'i üks juhte Harry Urwin deklareeris juba mürgiselt, et ametiühingud asuvad oma õiguste eest võitlema kõigi nende käes olevate vahenditega.

Kui ägedaks see võitlus kujuneb ja milliste vahenditega ametiühingud võitlusväljale ilmuvad, seda peaks näitama juba lähem tulevik. Kahtlemata on ametiühingute üheks suuremaks relvaks streigid, mis viimasel ajal Inglismaa poliitilises elus märgatavat rolli on mänginud. Nii näiteks ei ole see saladus, et eelmise konservatiivide valitsuse Inglismaal kukutasid 1974. aastal söetöölised oma streigiga ning et kaks kuud tagasi võimult kõrvaldatud tööerakonna valitsusele ja peaminister Callaghanile said saatuslikuks möödunud talvel Inglismaal ametiühingute poolt organiseeritud streigid, mis lõid segi normaalse elu.

Peaminister Thatcheri läbirääkimised ametiühingute tegelastega ametiühingute reformeerimiseks algavad juba eeloleval sügisel ning ametiühingute juhtide paljud vihjed lasevad oletada, et need nõupidamised ei arene kaugeltki koostöölises ja üksteisest arusaamise vaimus. Huvitaval kombel leidub Inglismaa ametiühingute juhtide peres väga mitmesuguse maailmavaatega isikuid. Seal on näiteks sõjakaid kommuniste, kuid ka mõõdukate vaadetega töölisjuhte, kes on arvamisel, et ametiühingud ei saa oma palgavõitlust pidada emotsionaalsete vihast nõretavate aktsioonidega ja klassivõitluse loosungitega. Üks sellistest meestest on elektrikute, telekommunikatsiooni tööliste ja torupanejate ametiühingu juht Frank J. Chapple, kes alles hiljuti ühes intervjuus tundis muret selle üle, et mõned Inglismaa ametiühingute juhid võtavad oma käske ja korraldusi vastu Moskvast.

Kui suur on kommunistide mõju Inglismaa ametiühingutes? Selle üle on juba pikkade aastate kestel vaieldud, kuid selge tulemuseni ei ole jõutud. Ametlikult on kommunistе ametiühingute juhtkonnas vähe. Näiteks ametiühingute üldnõukogu 41 liikme hulgas on ainult kaks meest, kes teadaolevatel andmetel on kommunistliku partei liikmed. Kuid see ei kõrvalda võimalust, et kommunistide käsilased istuvad erapooletute meeste maski varjus tähtsatel juhtivatel kohtadel ning mõjutavad ja suunavad töölisorganisatsioonide tegevust raudeesriide tagant tulnud juhtnööride kohaselt.

Margaret Thatcher on mõnede poliitiliste vaatlejate arvates asunud ametiühinguga võitlusesse astudes väga ohtlikule ja kardetavale teele, mis võib saatuslikuks kujuneda tema poliitilisele karjäärile, tema valitsusele ja konservatiivide parteile. Võib-olla on neil vaatlejatel õigus, kuid maailmas peab olema ka selliseid poliitilisi juhte, kes alati ei kummarda ette ja taha, vasakule ja paremale vaid kes teevad seda, mida nad peavad oma rahva heaolu ja tuleviku seisukohalt lähtudes õigeks.

K.A.

Rodeesia loodab Inglismaa abile

SALISBURY — Rodeesia peaminister piiskop Abel Muzorewa saabus tagasi Rodeesiasse pärast ringreisi Ühendriikides ja Inglismaal, kus ta püüdis saada Rodeesia uuele mustale valitsusele tunnustust ja majanduslikkude sanktsioonide kaotamist Rodeesia vastu. Ühendriikide president ja valitsus suhtusid Muzorewa missiooni väga külmalt, kuna president Carter lubas majanduslikud sanktsioonid alles siis kaotada kui Rodeesia põhiseadust muudetakse, kuid Inglismaal suhtuti Rodeesia uue valitsuse tunnustamisesse sümpaatselt ning peaminister Margaret Thatcher lubas Muzorewa sõnade kohaselt hoolitseda selle eest, et Rodeesia praegune piiskop Muzorewa valitsus saab rahvusvahelise tunnustuse.

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

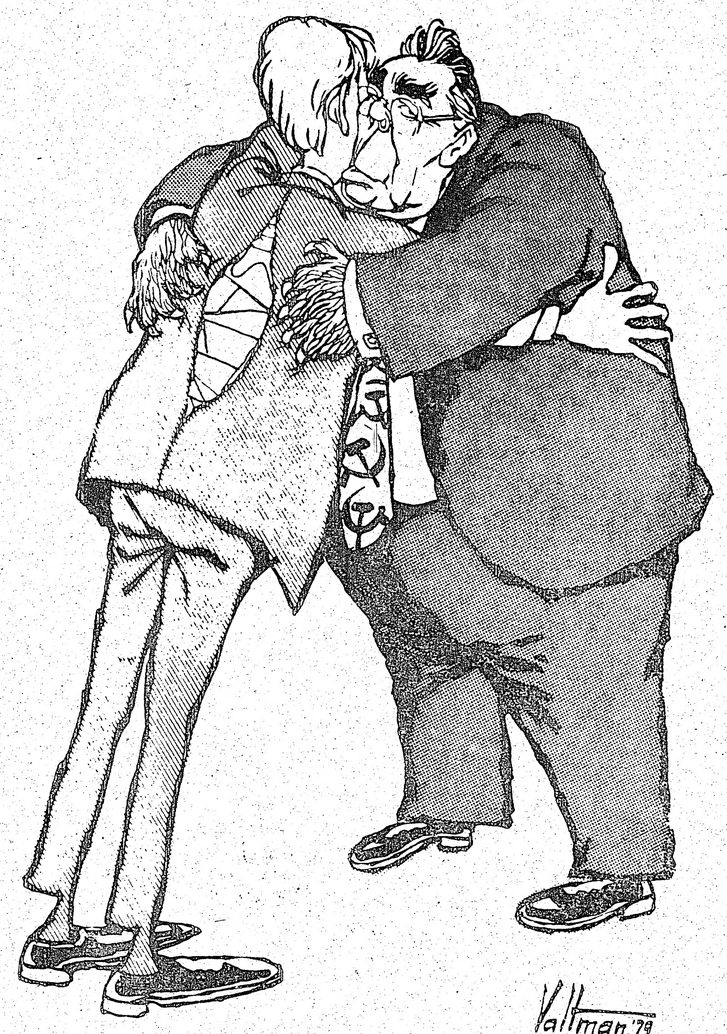

Ungari sünge rekord:

Rohkem enesetappe kui kusagil mujal

Ungaris ei sooritata üksnes suhteliselt palju enesemõrvu, vaid selle maa esikoht näib selles süngeses statistikas koguni suurenevat. Kümmekond aastat tagasi sooritasid aastas umbes 30 inimest igast 100.000 ungarlasest enesemõrva. Vastavad arvud teistes esikohal olevates riikides nagu Austria ja Soome olid siis 28—29 piirides. Kuid Ungaris on see arv nüüd tõusnud 40-le 100.000 elaniku kohta, samal ajal kui selle lähemad „võistlejad" on püsinud 30 ümbruses. Võrdluseks võib mainida, et näit. Inglismaal see arv on umbes 8.

Enesemõrvade arvu võrdlemisel viisil võib olla eksiteele viiv, kuna surmajuhtumite määritlemine enesemõrvana erineb eri riikides, samuti kui nende arvude usaldatavus. Sellest hoolimata on enesemõrvade arvu suurenemisest kujunenud raske sotsiaalne probleem Ungaris: kui möödunud aastal sooritasid 4500 isikut enesemõrva, siis neile lisaks 20.000 tegid selleks katse, mis siiski ebaõnnestus.

Pealt vaadates ei näi ungarlastel olevat vähem elutahet kui teistel rahvastel.

Ungari elustandard on Ida-Euroopa kõrgeim ja poliitiline rõhumine nõrgem, kui teistes idarühma maades. Aga Budapesti vaimutervishoiu instituudi juhataja dr. Geza Varady arvab, et enesemõrvast on saanud rahvuslik nähe Ungaris. See oleneb ungarlaste temperamendist, mis on ebakindel ja peab lugu dramaatilistest meeleliigutustest.

Samal viisil kui enesemõrvamise kalduvus kulgeb pärandusena ühes rahvas, näib see kulgevat ka üksikuis perekondades.

On suguvõsasid, kus üks sugupõlv teise järel lahkuvad elust vabatahtlikult.

Enne II maailmasõda oli enesemõrv enam-vähem vältimatu lahendus teatud isikukohaseis häbiväärseis olukordades. Kombe kohaselt pankrotti sattunuil oli peagu sundus end puua või heita alla kõrgelt ehituselt. Kui kesklassi perekonda teeniv majaabiline jäi rasedaks, oodati, et ka tema majarahva au säilitamiseks teostaks enesemõrva.

Tänapäeval on selliste „moraalsete" enesemõrvade arv vähenenud, kuid enesemõrvad on siiski pidevalt lisandunud viimasel kümnel aastal.

Psühholoogid peavad põhjuseks kiiret linnastumist ja kohanemisraskusi tänapäevasesse ellu.

Halvemas olukorras on just noored.

Intelligentse väljanägemisega 24-aastane akadeemilise kraadiga Jozsef, kes katsus möödunud aastal end viis korda tappa, pidas pikka masendusperioodi põhjuseks seksuaalseid ja töökoharaskusi. Kuid paljude teiste ungarlaste viisil nimetas ta ka korteripuudust. Kaheruumilise korteri saamine võib kesta kuni 8 aastat.

Paljud noored abiellunud peavad elama kitsais ja mõnikord masendavais oludes oma vanavanemate ja vanemate juures, mõnikord ka veel pärast seda kui neil on lapsi.

Teises riskirühmas on üle 60-aastased inimesed, kes on lõpetanud tööl käimise ega tunne enam, et nende elul oleks mingit mõtet. Dr. Varady juhib tähelepanu, et eriti sõja ajal kannatanud sugupõlv on nüüd jõudmas kriitilisele pensioni perioodile. Näiteks 66-aastane Eva on närvihaigla patsient. Ta on katsetanud mitmel korral enesetappu. Dr. Varady seletab, et sõja ajal ta kaotas 2 poega. Ta oli siis 30-aastane, kuid nii kaua kui ta tegi tööd, ta pidas vastu.

Aga nüüd tal ei ole midagi teha ega kellegi eest hoolitseda, mistõttu ta on pidevalt ohus, et ühel päeval . . .

Ka enesemõrva viisid on muutunud. Enne sõda oli üldine viis hüpata Budapesti kesklinnas Vabadussillalt Doonausse. Nüüd sooritatakse 7 enesemõrva 10-st aga salamahti, peamiselt raviimite abil.

Vene lehemehed propageerivad Saksamaal „pingelõdvendust"

FRANKFURT (ER) — Nagu teatab Frankfurdis tegutsev Inimõiguste Selts (GFM) omas ringkirjas, külastasid hiljuti seltsi bürood kaks nõukogude valitsusorgani „Isvestija" toimetajat, soovides teha intervjuud seltsi tegevuse kohta. Venelaste soovile tuldi vastu tingimusel, et võimaldataks ka vastuküsimusi.

Umbes 40 minutit kestnud jutuajamise vältel heitsid venelased ette, et samal ajal kui N. Liidu, USA ja L.-Saksamaa juhtivad riigimehed teevad pingelõdvendamise poliitikat, tegutseb Saksamaal organisatsioone, mis töötavad pingelõdvendamise vastu.

Eriti tõsteti esile venelaste eksiilajakirja „Possev" ja Radio Libertyt.

„Isvestija" seltsimehed olevat hiljuti külastanud Müncheni raadiosaatjat ning teinud kindlaks, et seal töötavat sõjaroimareid kuni 6000-margase kuupalgaga.

Edasi olid venelased huvitatud küsimusest, et kes finantseerib Inimõiguste Seltsi tegevust ning kas tal on ka sidemeid emigrantide organisasioonidega. Nad oletasid, et seltsi tegevust toetavad ka ameerika firmad.

Inimõiguste Seltsi esindaja omaltpoolt tõstis üles rezhiimikriitikute jälitamisküsimuse N. Liidus, mis on vastuolus Helsingi kokkuleppega.

Sellele vastasid nõukogude lehemehed, et rezhiimikriitikud on riigikorra kukutajad, keda igas riigis kohtu alla antakse.

Inimõiguste ja sõnavabaduse taotlejad rezhiimikriitikud olevat seega kriminaalkurjetagijad ja parasiidid. Et Jüri Orlov vangi mõisteti, seda lugesid „Isvestja" toimetajat 150 protsenti õigeks.

Edasi kinnitas Inimõiguste Seltsi esindaja, et seltsi häälekandja ei tööta ühegi valitsuse vastu, vaid avaldab tõde inimõiguste rikkumise vastu. Kui „Isvestija" toimetajad leiavad, et on avaldatud ebatõde N. Liidus asetleidnud inimõiguste rikkumise kohta, siis võivad nad saata õienduse avaldamiseks.

Küsimusele läinud a. jaanuaris N. Liidus rajatud vaba ametiühingu initsiaatorite vahistamise ja psühhiaatrilisse kliinikusse paigutamise kohta, vastasid ajakirjanikud, et nad polevat asjast teadlikud.

Lõpuks serveerisid venelased ühe segase loo ühe gruusia juudi kohta, kes vahistatud külaskäigul Saksamaale ning mõistetud vangi.

Kohtuprotsessil olevat rikutud kehtivaid õigusnorme mitmes punktis. Ülekuulamisel lubatud juut vabaks lasta, kui ta palub asüüliõigust. Inimõiguste Selts lubas asja uurida.

Lahkumisel seletasid „Isvestija" toimetajad, et nende ringreis Saksamaal teenib Saksa — Nõukogude Liidu kaubavahetuse kui ka pingelõdvendamise huvisid. Samal eesmärgil külastatud ka Inimõiguste Seltsi bürood. Nad lubasid vastavalt seltsi esindaja soovile anda jutuajamise sisu nõukogude pressis võimalikult korrektselt edasi.

Vastavalt järelepärimisele kinnitas nõukogude saatkond Bonnis ajakirjanike identsust teatades, et „Isvestija" toimetajad viibivad ametireisil.

-kk

Kommentaarid

Nikaraagua küsimuse lahendamine on muutunud ristsõnamõistatuseks Ameerika Ühendriikidele, Kanadale ja Ladina-Ameerika riikidele. Praegu on Nikaraaguas teatavasti käimas äge sõda diktaatorliku Somoza rezhiimi sõjavägede ja revolutsiooniliste n.n. sandinista üksuste vahel ning võit näib kalduvat marksistlikult häälestatud mässajatele, kuna Somoza väed, kes kannatavad relvastuse ja laskemoona puuduse all, on saanud viimasel ajal ühe tagasilöögi teise järele.

Nikaraagua kodusõtta suhtumisel põevad demokraatlikud lääneriigid samalaadset nõutuse ja saamatuse haigust, mida meie oleme võinud konstateerida Castro võimule tulekul Kuubal, samuti Vietnamis, Rodeesias ja mitmel pool mujal. Iga diktatuur on demokraatlikule süsteemile vastuvõtmatu, kuid kui parempoolse diktatuuri langemisele järgneb kommunistlik diktatuur, mis on oma iseloomult palju jõhkram ja toorem, nagu seda näeme praegu Vietnamis, siis tehakse revolutsiooniliste jõudude toetamisega ning neile sümpatiseerimisega suur karuteene kommunistide sülle manöövердatud rahvastele.

Kanada välisministeeriumi poolt saadetud kommünikeest loeme näiteks, et Kanada valitsus vaatab kasvava murega inimõiguste vägistamisele Nikaraaguas. Liitunud Rahvaste Organisatsiooni viimasel üldkoosolekul andis Kanada oma tõhusa toetuse resolutsioonile, mis nõuab president Somozalt inimõiguste rakendamist Nikaraaguas. Sellest ajast peale on aga olukord Nikaraaguas pidevalt laostunud ning riigis möllab kodusõda, mis toob elanikkonnale suuri kannatusi. Kommünikees mainitakse, et Kanada valitsus ühineb Ameerika Riikide Organisatsiooni välisministrite resolutsiooniga, mis mõistab hukka president Somoza rezhiimi ebainimliku käitumise ning nõuab inimõiguste rakendamist kõigi Nikaraagua elanike suhtes.

Selliste resolutsioonidega saavad Somoza taolised „pahad poisid" oma karistuse, kuid need hukkamõistmised ja kritiseerivad resolutsioonid ei tegele kahjuks sugugi küsimusega, kes saab Somoza järglaseks ja kas Somoza rezhiimile ei järgne veelgi rangem rezhiim, kes saadab tuhanded inimesed vangilaagritesse või saadab nad väikestes paatides merele surema. Lääneriikide välispoliitika suuremaks traagikaks ja nõrkuseks on kahesuguse möödupuu rakendamine — üks rangem möödupuu rakendatakse parempoolsete diktatuuride ja nende poliitika suhtes, nagu meie näeme seda praegu suhtlemisel Tshiili rezhiimiga, kuna teine leebem ja leplikum möödupuu tuleb kasutamisele kommunistlike ja pahempoolsete diktatuuridega läbikäimisel. Selle poliitika tagajärjed on ka käegakatsutavalt näha — üha suuremal arvul langeb riike kommunistliku diktatuuri kontrolli alla.

*

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

21. ja 22. juulil dr. T. Kuutan, tel. 751-6141.

28. ja 29. juulil dr. T. Sauks, tel. 461-0912.

CHARTER LEND

Lääneranniku Suvepäevadele
245.—
Majutamise informatsioon
KIWI TRAVEL
Toronto Eesti Maja, tel. 466-4813

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Tallinnas ilmuva parteiajalehe „Rahva Hääle" reporter M. Kalmet on külastanud Türi keskkooli vene keele õpetajat Frida Priski ja annab selle külaskäigu tulemused edasi 4. juulil ilmunud „Rahva Hääles" pealkirja all „Vene keele oskus annab avara elunägemise".

See artikkel on klassikaline näide Eestis praegu toimuva venestamisprotsessi ja kõigi veneliku ja kommunistliku ülistamiseks. Nagu M. Kalmeti artiklist selgub, on Frida Prisk külastanud äsja 10. klassi õpilatega Moskvat ja tema muljed N. Liidu pealinnast on kokku võetud järgmiselt: „Tugevaima elamuse pakkus õpilastele V. I. Lenini mausoleumi külastamine. Punane väljak, majesteetlikud kuused, pühalikus vaikuses aegamisi voolav inimjõgi, valvelseisangusse tardunud auvahtkoht, seejärel kohtumisviiv V. I. Leniniga tema sarga juures — need on läbielamishetked, mis jäävad kõigile hinge kogu eluks. Siis veel viibimine V. I. Lenini korterimuuseumis ja iseennast analüüsima sundiv mõtteminut Tundmatu Sõduri haua ääres . . ." Need on Frida Priski mälestused Moskvast ja ta peab vajalikuks siia juurde lisada, et „sellistel puhkudel oma õpilasi jälgides tunned, et kasvatustöö on pärale jõudnud".

Kuid kui Frida Priskil on reporterile Moskvast peale parteijutu väga vähe rääkida, siis seda rohkem räägib ta vene keele õpetamise vajadusest eesti noortele. Selleks korraldatakse mitmesuguseid ekskursioone Venemaale ja samuti sõprusfestivale, milleks tuuakse Venemaalt ja Lätist Türile algkoolide vastavate klasside õpilasi. Frida Prisk ütleb, et vene keelt tuleb õppida eelkõige rahvastevahelise suhtlemise ja vastastikuse sõpruse tarvis ja vene keelel kui õppeainel olevat juba iseenesest kasvatav mõju.

Kahjuks jätab Frida Prisk selgitamata, kuidas vene keele õppimisel on suurem kasvatav mõju kui eesti või inglise keele õppimisel. Seda omapärast väidet ei püüa lugejatele selgeks teha ka reporter Kalmet, kuid see selgub tema artikli edaspidisest käigust, kus mainitakse, et „Frida Prisk on juba neljandat aastat kooli parteialgorganisatsiooni sekretär ja hoiab muude kohustuste kõrval silma peal komsomoli- ja ka õpilaskomitee tööl, nii et isiksuse kujunemine on otse silme all".

Reporter Kalmet lõpetab oma jutu väitega, et vene keele õpetaja Frida Prisk on suutnud palju. Seepärast ongi tema mitmete autasude hulgas ka orden „Austuse märk" ja Eesti NSV Ülemnõukogu presiidiumi aukiri.

Meie nõustume reporteri väitega, et Frida Prisk on suutnud palju. Meie ei tea ainult, kas ta teeb oma tööd ideelise kommunistina või leivateenimise pärast. Meil on ainult mure, et kui selliseid õpetajaid on Eestis palju ja nende kasvatustöö Frida Priski sõnade kohaselt „pärale jõuab", siis on eesti rahvas varsti venestunud ja maa pealt kadunud.

AMI

Tema töö seisab ainult mõtlemises

Kanada ajaleht eesti noorest teadlasest Jaan Noolandist

Toronto külje all asuvas Mississauga linnas ilmus kohalikus ajaleht „The Mississauga Times" pikem artikkel eesti teadlasest Jaan Noolandist. Artikkel kannab pealkirja „Mees, kes mõtleb oma elu ülalpidamiseks" ning selle juurde on toodud ka kaheveeruline noore teadlase pilt, mille tagapõhjaks on must tahvel, sellele kirjutatud keeruliste valemitega.

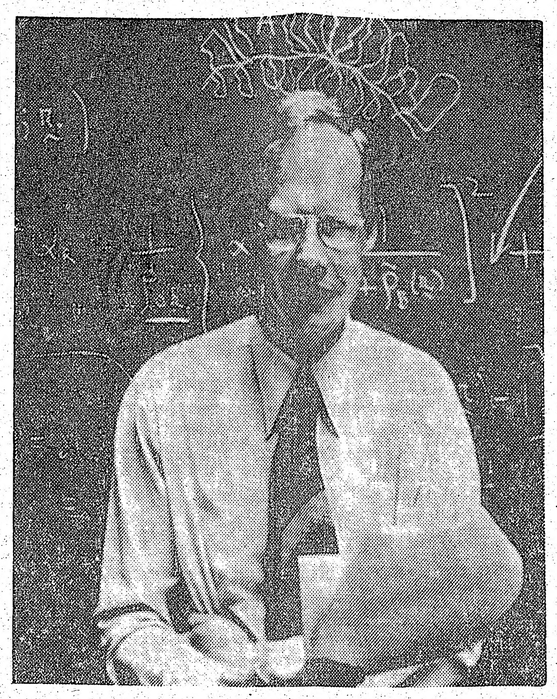

JAAN NOOLANDI

Artikli autor Deborah Irvine mainib, et Jaan Noolandi on teoreetiline füüsik, kelle all tuleb mõista eriala teadlast, keda rakendavad ainult sellised ettevõtted, kes tegelevad tehnoloogia uurimisega kõrgemas astmes.

Samuti töötavad sellises kaliibris teadlased suuremate ülikoolide füüsika osakondades.

Jaan Noolandi töötab ettevõtte Xerox of Canada Ltd. uurimisosakonnas Mississaugas. 36-aastane teadlane on oma praegusel töökohal olnud viis aastat ning tegelenud komplitseeritud uurimisprobleemidega. See töö on olnud niivõrd erialaline, et Jaak Noolandi pidas oma tegevuse iseloomustamist ja kirjeldamist reporterile raskeks ülesandeks.

Xeroxi kommunikatsiooni mänedzher Mike Barrett kinnitab, et Jaan Noolandi on inim-elektronarvuti. Noolandi ise mainib, et tema kasutuses on elektronarvuti ja selle ala spetisalistid ja analüütikuid, kuid ta eelistab eelkõige usaldada oma aju.

Ta võrdleb oma tööd raske mõistatuse lahendamisega, teatud määral isegi nagu abstraktse ristsõna mõistatusena, kus tähed alati puuduvad.

„See on tiivustav nii kaua kui sa teed edusamme," mainib Jaan Noolandi. „Kuid see võib võtta aastaid enne kui sa kuhugile välja jõuad. Sa võid isegi lahendust otsida kogu oma eluaja jooksul."

Mississauga uurimisasutuses tegeletakse peamiselt paljundamise meetoditega. Noolandi kutsutakse tavaliselt kohale kui laboratooriumis tekib mingisuguseid ootamatuid probleeme. Noolandi mainib, et mõne probleemi lahendus kerkib esile täiesti ootamatult, näiteks sel ajal kui ta sõidab autos tööle koju.

Noor teadlane jutustab, et ta elab oma igapäevast elu nii nagu iga teine inimene. Ta on abielus ja kahe kaksikutena sündinud poisi isa. Suvel mängib ta oma keha vormis hoidmiseks tennist ning talvel harrastab murdmaasuusatamist.

Ta näeks meeleldi, et üks ta poegadest astuks tema jälgedesse, kuid praegu on poisid liiga väikesed, et mõtelda füüsika probleemidele.

Jaan Noolandi saavutas teoreetilise füüsika alal doktori kraadi Toronto ülikoolis 1970. aastal. Pärast seda töötas ta Kanada National Research Councili stipendiaadina Oxfordis ja Kaliforinia ülikoolis. Õpingute lõpetamise järele töötas ta kaks aastat Ühendriikides New Jerseys Bell'i laboratooriumides, kuid naasis siis Kanadasse ning hakkas töötama Xerox'i juures. Jaan Noolandi arvates peaks Kanada rohkem rõhku panema uurimistööle, kuna see aitaks kaasa Kanada võistlusvõimele maailmaturgudel ning Kanada teadlased leiaksid tööd kodumaal ning neil ei oleks vaja siirduda Ühendriikidesse.

Xerox kulutas möödunud aastal Kanadas 5 miljonit dollarit uurimistööle ning kogu maailma ulatuses tõusid need kulud 300 miljoni dollarile.

Ajakirjanik arvab oma artiklit Noolandi kohta lõpetades.

et suurem osa Kanada kompaniisid ei saa endale lihtsalt lubada Jaak Noolandi taolisi teadlasi, kellede töö seisab ainult mõtlemises.

Venelastele meeldib Tartus

Ehitustöölised ei taha enam lahkuda

Juba 1941. aastal sakslaste eest taganemisel hävitasid venelased suurema osa Tartu vaatamisväärsustest. Nüüd tagantjärele soovivad nad koos oma eestlastest käsilastega hävitamise ulatust varjata. Kui möödunud suvel Tartu restaureerimisvalitsuses taastati ennesõjaaegseid Tartu plaane ja sellest sai teada endine linnakomitee esimene sekretär Johannes Lott (praegune kultuuriminister), käskis ta kohe need käibelt kõrvaldada ja kogu asi salastada. Muidugi on ebasoovitavad ka fotod hoonetest, mis venelased on hävitanud. See juures on väga iseloomulik, et Eesti Rahva Muuseumi säilinud müüride vahel Raadil paiknevad praegu vene lennuväelaste laod ja muud kolipaigad.

Kuigi suurem jagu Tartu kaunist kesklinnast on venelaste poolt hävitatud, on eestlased suutnud hoolikalt linna südamele tagasi anda romantilisuse ja meeldivuse pitserit.

Kesklinnas on suudetud viimasel ajal kuidagi ka tänavaid korras hoida.

Pärast sildade hävitamist Emajõel pidi Tartu kaua aega ajama läbi üksnes hädapärase puukonstruktsiooniga Turuhoone juures. Inimesi vedasid üle jõe ka paadid. Ligi 15 aastat kulus, enne kui hakati ehitama korralikke sildu. Praegu on Tartus kaks silda — Turuhoone taga nn. Võidusild ja jalakäijate ülekäik endise Kivisilla kohal. Emajõe sauna läheduses oli ka mingi puukonstruktsioon, kuid ühel ööl oli see lagunenud.

Siis ehitasid vene sõjaväelased kiiresti uue ajutise puuehituse, seekord ainult jalakäijatele, kuid kevadine suurvesi sel aastal hävitas sellegi.

Nüüd ehitavad venelased Tartusse Jõe tänava kohale uut silda. On ehitatud üle aasta ja kaks kuluvat veel, nagu teatas ajaleht „Edasi" (21. novembril 1978). Ajalehe artiklist selgus, et algul oli venelastest ehitajate hulgas rohkesti tööpõlgureid ja viinavõtjaid. Praegu olevat sillaehitajaid 54. Kõik peavad ennast tartlasteks, kuigi 32 neist koos peredega on toodud Venemaalt.

Ehituse vanemtööde juhataja Boriss Lõsjuk selgitas Tartu lehes oma ja teiste venelaste kavatsusi: „Sillaehitajatel on kodu seal kus töögi. Ega siis saa peret kolmeks-neljaks või koguni rohkemaks aastaks kuhugi eelmisse või üle-eelmisse linna maha jätta, pere tuleb ikka kaasa. Mul on tütar jõudnud Tartus kekkooligi lõpetada ja ülikooli astuda. Poeg töötab siinsamas ehitusel."

Ajakirjanik Ivar Kostabi päris: „Ja pärast Tartut tuleb jälle uus linn?"

„Võib tulla, aga üldiselt näib, et mulle jätkub siin tööd pensionini, sest peale ehitatava silla vajab Tartu neid veel üsna mitut.

Ma isegi soovin, et jätkuks, sest siin on nii elada kui ka ehitada üsnagi meeldiv: inimesed rahulikud, asjaajamine kõikjal korrektne!"

Niisiis, venelased ei taha kuidagi Eestist enam lahkuda. Sama lugu on ka Tallinna olümpiaehitustel. Ja teistelgi objektidel, mida nimetatakse komsomoli löökehitusteks . . .

(EPL)

ILMUS — 1978. a. kauneim eestikeelne luuletuskogu

Ivar Ivask

„ELUKOGU"

I. Ivask püsib oma luules tugevate sidemetega Lõuna-Eesti vanemate sünnimullas. Tema nägemuslik luule Soomest, selle shamanlikust soome-ugrilisest tundest ja müstikast, aga ka oma ümbruskonnast mujal maailmas on tunderikas ja tähelepanuerk. Elukogusse on valitud paremik ta varem ilmunud kogudest.

320 lk. Hind $10.00 — saatekulu 50 centi

SAADAVAL „VABA EESTLASE" TALITUSES

KAASMAALASED

Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.

HÜPOTEEKLAENUD 10,75% aastas
Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.

PERSONAALLAENUD 11,4% aastas
Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.
ÜHENDUSES ON JÕUD!

Noortevägi Seedrioru ilusatel küngastel

Suvekodu alustas oma tegevust 8. juulil

Seedrioru Suvekodu alustas tegevust 8. juulil. Juba vara hommikust alates kogunes nii endiseid kui uusi kasvandikke vanemate saatel meile kõigile armsaks saanud Seedriorgu. Sagimist oli palju; tuli ju igale leida meelepärane „pesa". Kell 2.00 p.m. koguneti magamismajade ette, kus suurte puude varjus preester E. Lepik'u palvust ja kõnet huviga kuulati.

Kell 4.30 p.m. marssis kogu laagri noorpere suvekodu juhataja pr. K. Rist'i ja kasvatajatega lipuväljakule, kus „Kaunistagem Eesti kojad" lauldes lipp heisati.

Sellele järgnes sõnavõtt suvekodu korraldajalt, Hillar Amolins'ilt, kes tervitas noori kasvandikke, juhatajat ja kasvatajaid, ühtlasi meenutas ka oma suvekodu päevi. Ta avaldas veendumust, et siin Seedriorus, värskes õhus, rohelistel väljakutel suurte seedrite all tunnevad kõik endid ühise suure perena.

See maa-ala on nagu väike Eesti, kus valitseb eesti keel ja eesti meel.

Ühtlasi andis ta edasi Seedrioru juhatuse tervitused ja parimad soovid suvekodu heaks kordaminekuks. Lipuväljakult mindi vaikselt mälestussamba juurde, asetades sinna kimbukese seedrioruliili.

Ametlik osa lõpnud, siirduti ühiselt valgusrikkasse söögisaali, kus peaperenaine pr. A. Tammer'i, tema abiliste pr. S. Pertens'i, pr. E. Pertens'i ja prl. A. Tammer'i poolt kaetud lauad noori esimesele õhtusöögile ootasid.

Suvekodu juhatajaks on kõigile armsaks saanud pr. K. Rist. Kasvatajateks on P. Aruvald, R. Roman, E. Jõgi, T. Koger ning abikasvatajateks: H. Mälberg ja E. Ainsoo.

Laskespordi „kunsti" õpetab hr. Rajamets, köögiabiliseks ja saunakütjaks on Karl Tera.

Teisel nädalal on pr. L. Tark oma lahket abi lubanud, et noortele mitmesuguseid uusi ja huvitavaid käsitöid õpetada.

Samuti pole E. Ruberg Seedrioru noori unustanud, lubades maalija nahatöö kunsti noortele õpetada. Rahvatantsu ja võibolla ka muu tantsu õpetamise eest hoolitseb H. Toomsalu.

Esimene nädal suvekodu tegevusest on lõppenud. Taevataat on olnud Seedrioru noortega — saatnud neile palju päikest ja ilusaid ilmu.

Seedrioru kasvandikud ja kasvatajad loodavad, et neid nädala lõppudel külastatakse. Igal laupäeva õhtul on neil kindlasti midagi huvitavat „linnarahvale" näidata. Igal pühapäeval toimuvad ka jumalateenistused Seedrioru Metsakirikus.

Suvekodu suhtes informatsiooni saamiseks palutakse helistada Seedriorgu, telef. (519) 846-9261.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

	Kanadas:	USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69,—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada
Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." _____
_____ 197____. Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi _____

Aadress _____

OOTAMATU SURMA LÄBI LAHKUS MINU ARMAS MEES JA KALLIS ISA

ROBERT HERMANN

Sündinud 2. septembril 1920 Karulas
Surnud 17. juulil 1979 Torontos

Mälestavad sügavas leinas

abikaasa HILDE
tütar LIIVI
SUGULASED kodumaal

Puhka rahus
võõra maa mullas!

MEIE KAUAAEGSET KALLIST SÕPRA

ROBERT HERMANN'i

mälestavad sügavas leinas

ALFRED, ELFRIEDE ja ANNE VAHI
AIN ja KATRIN VAHI
MATTI ja AIME LUNTER

Puhka rahus
kallis sõber!

VÄGA HEAD SÕPRA

ROBERT HERMANN'i

mälestab leinas

KARL POOL perekonnaga

SUGULAST JA SÕPRA

MAIA ROSALIE VEEVO't

sündinud 1. oktoobril 1896 Eestis
surnud 15. juulil 1979 Torontos

mälestavad sügavas leinas

AADU ALFRED abikaasaga ja pojad perekondadega
JAKOB KOIT tütardega Rootsis

KAUAAEGSET SÕPRA, HEAD TUTTAVAT JA NAABRIT

REIN SUIGU't

leinavad kurbuses

HUGO ja ANNI ENNIST
EDGAR ja ERNA MERELAID
JUSS ja BENITA KOPAMEES
MEINHARD ja ELLA VAHER
GEORG ja ELISE IVANOV
MART ja HILDA HALLIK
PRIIDU ja PAULINE TILT
ALBERT ja HILDA ÕUNPUU

Meie südamlik kaastunne proua SAIMA'le — ANU'le ja TÕNU'le abikaasadega armsa

REIN SUIGU

lahkumise puhul

HUGO ja LYDIA
EEDO ja PETRA
DERRILL ja LIIA

MAIA ROSALIE VEEVO't

sündinud 1. oktoobril 1896 Eestis
surnud 15. juulil 1979 Torontos

mälestavad sügavas leinas

abikaasa ALEXANDER
poeg HELJOT

KAUAAEGSET ARMAST SÕPRA

MAIA ROSALIE VEEVO't

leinavad

FRED ja FRIEDA KÄRNER

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

ROBERT HERMANN'i

mälestavad leinas

JOOSEP ENGSO
ELISE LINGO
HUGO VALTER perekonnaga
LEMBIT VALTER perekonnaga

ARMAST

REIN SUIGU't

mälestavad kurbuses

LYDIA, FRANZ ja JÜRI

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aastz teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
487 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad. Annetaja soovid täidetakse.
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

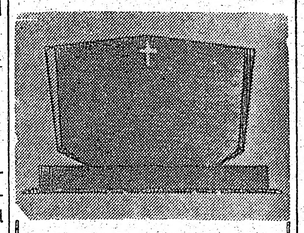

RAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglinton vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

KORTERID JA TOAD

Üksik vanem mees otsib
TUBA KOOS KÖÖGIGA
Teatada selle lehe talitusse: „Tuba köögiga"

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind 13. juulil $8.82

145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.

Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

Famous Pianos

Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.

Remeny

HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 ● Tel. 363-1966

Teheranis hukati prostituute

TEHERAN — Iraani õigeusklike muhameedlaste revolutsiooniline valitsus on pööranud niiüd oma viha naiste vastu. Revolutsioonilise kohtu otsuse kohaselt hukati Teheranis mahalaskmise teel kolm naist, keda süüdistati prostitutsioonis ja noorte tüdrukute võrgutamises prostitutsioonile. Koos kolme naisega lasti maha ka üks mees, kellele samuti heideti ette, et ta tegutses prostitutsiooniga.

Ennustatakse majanduslikke tagasilööke

WASHINGTON — Ühendriikide valitsuse eksperdid mainivad, et ameeriklased peavad käesoleval aastal arvestama tunduvate majanduslikkude tagasilöökidega, mille tulemusena tööpuudus suureneb ning hinnad tõusevad läbilõikes 9 protsenti aastas. Mainitakse, et majanduselu väljakäik on suurel määral põhjustatud kiirest õlihindade tõusust, mida Ühendriikide ja teiste läänerliikide majanduselu ei suuda absorbeerida.

Iraani kaitseminister lahkus

TEHERAN — Ajatollah Khomeini revolutsioonilises valitsuses kerkisid esile esimesed suuremad mõrad kui kaitseminister Taghi Riahi sisse andis lahkumispalve. Kaitseministri prestiizh sai suure tagasilöögi osaliseks kui ta hiljuti vallandas Iraani sõjaväelise politseiülema kindral Saif Amir Rahimi, kes aga keeldus oma kohalt lahkumast. Kindral Rahimi on pidevalt kritiseerinud kaitseminister Riahit, et see ei ole võtnud tarvitusele rangeid survevahendeid Iraani mässuliste etniliste gruppide vastu.

Eestlasest arhitekti edukas töö

Milwaukees, Wisc. tuntud arhitektide-inseneride firmas „Mochon-Hackworthy-Jürisson" on käesoleva aasta algusest asepresident-laekur arhitekt Raimond Jürisson. Firma peabüroo asub Milwaukees.

Arhitekt R. Jürisson on olnud aastate jooksul vastutavalt tegev üle saja koolihoone projekteerimisel. Neiks on olnud alg-, kesk- ja kutsekoolide erihooned kui ka ülikoolide ehitused. Viimastest võib märkida näiteks Vähja Uurimise Laboratooriumide hoonet Wisconsini ülikoolile Madisonis. Tema valmistas Carthage College sisseujula plaanid koos kõrvalruumidega Kenoshas, Wisc.

Huvitav on veel lisada, et mitmed tema koolide projektid on koolinõunike kongressidel valitud näitusteks Houstonis, San Franciscos, Atlantic Citys, Atlantas, Miamis jne. R. Jürissoni büroo projekteeris ka Milwaukee lennujaama juurde- ja ümberehitused ning 3000 auto parkimiseks garaazhi, missugused ehitustööd on lõpetamisel.

Arhitekt R. Jürisson kuulub liikmena Ameerika Arhitektide Instituuti, ta on liige Zoning Board of Appeals, Greendalis jne. Eestlaste osas lööb ta kaasa kus võimalik, olles tegev Chicago Eesti Maja juures praegugi kui ehitusnõuandja.

VES

Jõekäärul areneb suvekodu tegevus täie hooga

Jõekääru laste suvekodus areneb elu ja tegevus ilusate ilmade kaasabil vilkalt ja plaanikohaselt. Suvekodus valitseb oma kindel rutiin ja kord, mis võimaldab kavakohast kasvatustööd läbi viia, kuid annab samas võimalusi ka mitmesuguseks kultuuriliseks ja omaalgatuslikuks tegevuseks.

Suvekodu tegevus algab hommikul kell 7.45 äratusega, millele järgneb võimlemine ja tarede koraldamine. Kell 8.45 toimub lippude heiskamine ning kell 9 asutakse E. Rubergi hommikupalvuse järele hommikueinele. Kell 9.45 algab suvekodu mitmepalgeline tegevus, kusjuures pannakse erilist rõhku mitmesuguste spordialale viljelemisele, eriti aga ujumisele. Kell 1 päeval on lõunasöök, mis algab ühise koraaliga „Sind Issand Jeesus täname" ja tänuga pereemale. Kella 1.30—2.30 on puhkeaeg ning õhtupoolne tegevus toimub kella 3—6-ni. Kell 6.15 langetatakse lipud ning pärast seda toimub õhtusöök. Kella 7.30—9.00 on ette nähtud saun ja mitmesugune meelelahutuslik tegevus nagu rahvatantsud, mängud jne. Kell 10.00 algab õhturahu ja kell 10.30 kustutatakse tuled.

Eeloleval laupäeval, 21. juulil algusega kell 8 õhtul toimub noorte pidu „Jõekääru õhtu" nime all. Kava esitavad noored ja loodavad lastevanemate ja nende sõprade elavat osavõttu.

Jõekääru laste suvekodu käesoleva aasta pillimees Ellen Valter.
Foto: J. Säägi

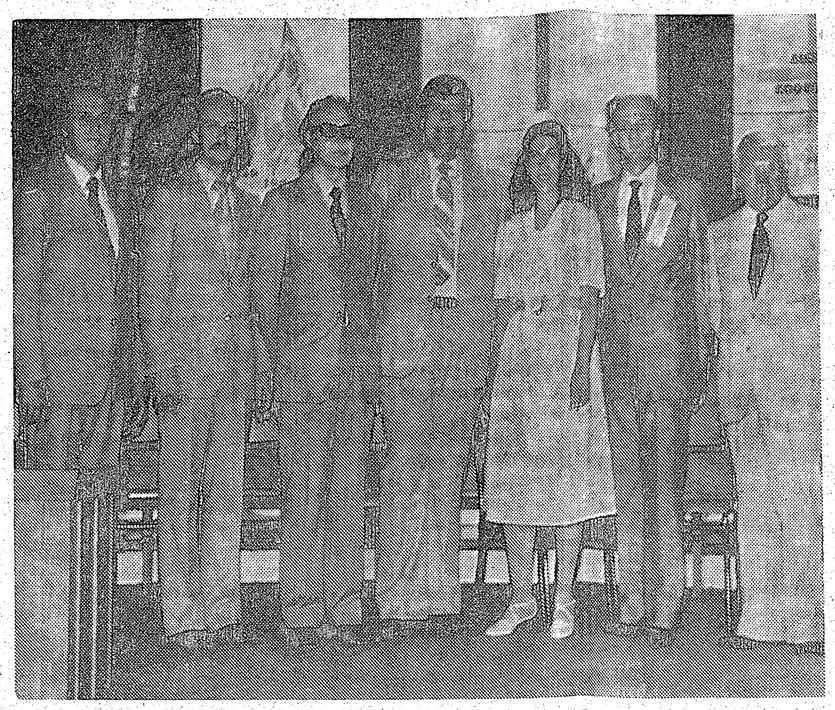

Toronto Eesti Baptisti Koguduse Kolmanda Juubeli Konverentsi koorijuhid. Vasakult: P. Kaups (Toronto), J. Medri (Toronto), dr. J. Tall (Flint, USA), C. Kipper (Toronto), M. Duesberg-Roos (New York), K. Raid (Toronto), A. Vanem (Vancouver).

Lembitu „mini-jamboree" Kotkajärvel

Juubelilaager külalistega Rootsist ja USA-st

Skautüksus Lembitu Malev pidas oma suvise poistelaagri Kotkajärvel 7.—15. juulini. Laager tähistas üksuse 30. aastapäeva, koondas nädalalõppudel ligi sada osavõtjat ja kandis nimetust „Sõjasarve". Laagris esindasid Rootsi eesti skaute Aarne Avasalu ja Raul Koger, Ühendriikide eesti skaute Indreks Lusik ja Jaan Taagepera. Laagri suurlõke toimus laupäeval, 14. juulil oma laagrit alustavate Rajaleidjate gaidlipkonna liikmete ja arvukate külaliste osavõtul.

Skautüksus Lembitu Malev kasutab oma tegevuses kõiki moodsaid vahendeid, tegevusalasid ja -võtteid. Rangelt traditsiooniline on aga Baden-Powelli printsiip, et laager moodustab obligatoorse osa kasvatustöös. Sellest tulenevalt on Lembitu Malev igal aastal korraldanud laagreid poistele, koondab laagrisse alati võimalikult palju noori ja juhtkonnas on vähemasti üks juht iga viie poisi kohta.

Sõjasarve laager Kotkajärvel oli selles osas heaks tüüpnäiteks.

Kogu nädala viibis laagris 45 poissi, nädalalõppudeks suurenes see arv paarikümne võrra nende arvel, kes on seotud töökohtadega.

Juhte viibis laagris pidevalt 15. nädalalõppudel 21.

Kolmekümnenda juubelilaagrina kandis Sõjasarve teatud rahvusvahelist nägu. Laagri avamisel 7. juulil kerkisid Kotkajärve peaväljaku lipumastidesse Eesti ja Kanada lippude kõrval ka Rootsi ristilipp ja Ühendriikide „tähed ja triibud". Rootsis tegutsevaid eesti skaute esindasid kaks Stokholmi Kalevi lipkonna skauti: „Rästiku" salga juht Aare Avasalu ja „Kotka" salga skaut Raul Koger. Rootsi poistel, kes enne laagrit sooritasid pikema USA-matka, oli mitu ülesannet. Nad esindasid eelkõige oma üksust ja Rootsi malevat juubelilaagris, kuid olid samal ajal ka praeguse eesti peaskaudi ja „Vikerkaare '80" maailmalaagri juhi Sven Tillu Hansoni virgatsiteks ja andsid isiklikult üle laagrikutse ning peaskaudi kirjaliku läkituse Lembitule.

Kesknädalal, 11. juulil toimus laagri lõkkeõhtul vastava tseremooniaga Lembitu ja Stokholmi Kalevi verevendluse lepingu taaskinnitamine.

Ühendriikidest, Los Angelesi „Tulehoidja" lipkonnast olid laagrisse saabunud Indrek Lusik ja Jaan Taagepera. Ühendriikide poisid lõpetasid laagris eesti skaudikatse ja andsid samal lõkkeõhtul oma skuditõotuse — said kaelarätid, Lembitu sõled ja tõotusmärgid.

See oli esimene kord Lembitu Maleva 30-aastases ajaloos, et vannutati skaute, kes ei kuulu oma üksusesse.

Lõkkeõhtud laagris toimusid iga päeva lõpul. Saabumispäeval, kui Kotkajärvel laagris viibis ka Põhjala Tütarde gaidlipkond, oldi külalisteks nende lõkkel. Suurlõkkel olid Lembitu poiste külalisteks oma laagrit alustavad Rajaleidjate lipkonna gaidid ja hellakesed. Kõik lõkked olid laulurohked, sest helitausta eest hoolitses vana Lembitu skaut, muusikaõpetaja Ants Sulev.

Poiste muusikaharrastusi virgutas omakorda üksuse löökinstrumentide — indiaani- ja rivitrummide andmine noolepoiste käsutusse. Vanadest rahvapillidest oli laagri kavas „kilk" ehk „ritsikas", mille noolepoisid ise valmistasid ja mis igal poisil kogu laagri kestel rippus kaelas löögivalmis.

„Sõjasarve" laagri üldiseks tööprojektiks oli sõjasarvede meisterdamine. Ülo Sootsi poolt varutud veisesarvedel lõigati teravikud ja puuriti otstesse huulikud. Hiljem puhastati ja poleeriti sarved, kinnitati kandenael ja Heino Jõe, kes juhatas sõjasarvede projekti, joonistas iga poisi sarvele tema peremärgi. Järgnesid sarvepuhumise harjutused ja varsti helisesid Kotkajärve metsad poolesaja sõjasarve huigetest ja jõrinast.

Sarvemuusikast oli küllastatud ka suurlõke ning kõik aplausid, lõkke ettekannetele puhuti sarvel.

Matka- ja veesporti harrastati laagris rohkesti. Lembitu maleva omab kolm „Pumpkinseed" tüüpi spordipurjekat, mis aastate eest ehitati nuiameeste-vanemskautide poolt ja mis laagri alguse nädalalõpul taageldati ning seati sõidukorda. Purjekad olid sõitmiseks Kotkajärvel. Üksuse kuus kanuud hajutati ümbruse järvedele matkameestele tarvitamiseks.

Laagri matk toimus salkade kaupa ja kulges üle kolme järve umbes 10 km kaugusel asuva dr. Vello Sootsi metsatare juurde, kus tutvuneti selle omapärase ehitusega, ööbiti tare juures järvesaarel ning matkati tagasi teisel päeval.

Skautide neli salka olid liikvel kogu nädala ja paljud poisid hindasid ürgloodust läbistavat matka laagri huvitavamaks ürituseks.

Noolepoisid tutvusid eesti palktare ehituse saladustega Ülo Sootsi metsamajas, mis asub Orujärve kaldal ja kogu laager külastas gruppide kaupa Jämesääre skaudimuuseumi, mis avab pildi eesti skautluse ja Kotkajärve minevikku kuni 1930. aastani. Jämesääre muuseum tema tööruumis ei ole permanente süstemaatiline väljapanek, kuid sisaldab küllalt huvitavaid mälestusesemeid, rahvuslikke käsitöid ja looduslikke vaatamisväärsusi, mis eriti linnas kasvanud poistele pakuvad palju huvi.

Sõjasarve laager heiskas lipud viimast korda pühapäeva hommikul ja laagris toimus jumalateenistus, mille pidas Lembitu Maleva õpetaja praost Oskar Puhm, kes pidas jumalateenistuse ka esimeses eesti skautide laagris Kanadas 1950. Laagri lipud langetati pühapäeva pärastlõunal.

Lipulangetamisel sai iga poiss pronksist löödud laagrimärgi, mis läheb mälestuseks skaudivõõle.

Noolepoiss Eerik Valterile, kes siigisel läheb skaudiks, anti auhinnaks hõbeplaadiga skaudikirves, kuna ta sooritas hunduna kõik võimalikud katsed, mis hundude jaoks eksisteerivad. Taolisi 100%-lisi noolepoisse on enne Eerik Valterit Lembitu Malevas olnud ainult kolm.

Evald Oder tegi teatavaks laagris toimunud võistluste tulemused ja üksikute tegevusalade hinnangud. Laskevõistlustel 20 varasi distantsil lamades käelt saavutasid skaudid 100-st võimalikust silmast järgmisi tulemusi: 1. Ricky Paju — 97, 2. Urmas Kori — 93 ja 3. Derek Pallandi — 92. Noolepoisid lasksid samalt distantsilt lamades toelt: 1. Kalju Kask — 99, 2. Margus Kask — 96, 3. Marcus Silmberg — 94. Laskevõistluse korraldas Arnold Kukk.

Laagi pereemaks oli Aino Toiger ja tema tublideks abilisteks Vivi Meipoom, Mai Musta, Erika Potisepp, Lilian Puust ja Loreida Teas. Suurlõkkel anti neile üle laagrimärgiga kaunistatud kasekettast medalid, millega nad ülendati „Lembitu kullatükkideks".

Laagris tegutsesid juhtidena Ain Allas, Heino Jõe, Olev Jõgeda, Indrek Järve, Jaak Järve, Luule Kann, Katrin Kannel, Harold Kivi, Rein Kori, Arnold Kukk, Henn Kurvits, Richard Laansoo, Endel Leis, Reet Leis, Evald Oder, Alar Põldma, dr. Jaan Roos, dr. Vello Soots, Ülo Soots, Ants Sulev ja Elo Valdsaar.

Lembitu Malev alustab uut tegevusaastat pärast suvepuhkust septembri kuul juhtide maapäevaga Kotkajärvel. Samal ajal algab uute poiste registreerimine parvikusse ja teistesse üksustesse. Maleva 30. aastapäeva tähistamine toimub novembris.

HEINO JÕE

Gaasijuhtmestik läbi Kanada

President Carter lubab isiklikult toetada 12 miljardi dollarilise juhtmestiku ehitamist

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter on asunud ülemaalises ulatuses propageerima oma uut energiapoliitikat, mille ta kuulutas välja pühapäeva õhtul peetud televisioonikõnes. President esines kõnega esmaspäeval Kansas Citys, kus ta väitis, et Ühendriikide uus energiapoliitika, mis taotleb energia küsimuse lahendamiseks iseseisvust ja kõigi oma energiaallikate kasutamist ja väljaarendamist, läheb maksma 145 miljardit dollarit.

President Carter tegi oma kõnes teatavaks, et ta kavatseb isiklikult hoolitseda selle eest, et ameeriklased hakkavad ehitama Alaska maantee gaasijuhtmestikku, mis

toob Alaska loodusliku gaasi Alaskast läbi Kanada Ühendriikide läänerannikule ja kesk-osariikidesse.

Gaasitorustik läheb maksma 12 miljardit dollarit ja viimasel ajal liikusid juba kõvad kuuldused, et selle ehitamisest loobutakse.

Kanada on oodanud suure huviga gaasijuhtmestiku töödega startimist, kuna see annaks tööd 6000-le Kanada töölisele ning Kanada materjalide kasutamine annab Kanada majanduselule elustava süsti. Carter kritiseeris neid õlikompaniisid, kes produtseerivad õli ja gaasi Alaskast, kuid on gaasijuhtmestiku ehitamisega juba kaks aastat viivitanud.

President puudutas ka koostöö vajadust energia alal Kanadaga ja Mehhikoga, mainides, et kuigi Kanada õli produktsioon pidevalt väheneb, töötavad Ühendriigid oma põhjapoolse naabriga tihedalt koos veejõujaamade energia kasutamisel.

Vene merebaas Riia lähedale

Riia lahe ääres on käimas hiiglaslikud ehitustööd uue nõukogude sõjasadama ehitamiseks, kirjutab „Latvija America" Washingtonist saadud andmetel N. Vene uus mereväe tugipunkt tuleb Daugava (Väina) jõe suudme lähedale ja sellest kujunevat suurim sõjasadam Baltikumis.

Ameerika vastuluure andmetel ehitatakse sõjasadama tagamaadele hiiglaslikke depoosid, laevatehaseid ja laoruum. Kõige selle tagajärjel suureneb vene tööliste sissetoomisega venelaste arv Lätis jälle tunduvalt. Ehitustööd tahetakse lõpetada kolme aastaga, kuid arvestades nõukogude ehitamistega, võib see kesta tunduvalt kauem.

Venelastel on Balti merel praegu üle 30 allveelaeva ja 50 mitmesugust suuremat sõjalaeva 140 000 mereväelasega. Suurem osa allveelaevu omavad nukleaarrelvastuse, kuigi Moskva seda eitab. Ehitustöödest on teatanud ka Nõukogude Läti ajakirjandus, kuid seal kirjutatakse, et käimas olevat sadama ehitamine kaubalaevanduse edendamiseks.

Õiendus

Eelmises „Vaba Eestlase" numbris (17. juulil, 1979) on lhk. 8 ilmunud artiklis „Suur generatsioonide vahe eesti koorides" eksikombel mainitud, et Asta Ballstadt on Toronto Eesti Meeskoori abikoorijuht. Tegelikult on Asta Ballstadt Harri Toi kõrval teine koorijuht. „Vaba Eestlane palub eksitust vabandada.

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-3553
RISTO SAARENVIRTA

KAASMAALASED!
Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik
447-9834

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
698-2745
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates
Müüme aknaid ja installeerime
WINDOWS BOUNDS
1916 Queen E, Toronto

EESTI KINNISVARADE VAHETUSFIRMA
NORDEN REALTY INC. - Realtor
2810 Victoria Park Ave., Suite 105, Willowdale, Ont.
Ostu või müügi puhul helistage
RAIMO SAARKOPPEL
kontoris 499-4181, kodus 499-3406
Üheperekonna-elamud, ärid, korterimajad, suvilad, maad, farmid, mortgage'id jm.

B&V INSTALLERS
Installeerime ja parandame
KÜTTESEADELDISI
Läti ettevõte ☺ Hel. õhtuti
V. IVANS 763-3374
R. BULOVS 638-5478

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

MÄRT RAUD
RIIGIEHITAJA
KONSTANTIN PÄTS 1874-1956
Raamat on kauni välimusega, aryukad fotod kirjeldavad seda, mis raamatus sõnadega ütlemata on jäänud. Teos on hea tutvumiseks oma rahva ajalooga. Ka siis kui see ennegi on teada, on selles M. Raual mõndagi, mis seni teadmata ja uus, mille analüüsimisel president K. Pätsi isik ja elutöö veelgi suuremana esile tõuseb.
174 lk. $18.00, postiga $1.00 saatekulu
SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

PENSIONIEALINE NAINE,
kes soovib, leiab alalise kodu samaealise mehe kodus.
Vastused slt. „MERI"

SPORT

Laskurid valmistuvad ESTO-80 võistlusteks

Toronto Eesti Püssi- ja Püstoliklubi laskevõistlustest, mis korraldati äsja Tallinna Festivali raamides, võtsid osa 41 isikut. Võistlejate hulgas oli laskureid paljudelt elukutse aladelt. Huvi võistluste vastu kinnitas, et laskesport on endiselt eesti ühiskonnas populaarne ning veteranidele lisandub laskureid noorematest generatsioonidest.

Need võistlused olid heaks reklaamiks ja laskespordi tiivustajaks ka Stokholmis eeloleval suvel toimuvatele ESTO-80 laskevõistlustele.

Klubi on alustanud eesti laskurite registreerimist ja koondamist kogu Kanada ulatuses, et teha tõhusaid ettevalmistusi Stokholmi laskevõistlusteks.

Vastavalt saadud juhtnööridele on alustatud ka laskurite treeninguga ning treeningu tulemuste kontrollimiseks toimub 15. septembril Balti rahvusgruppide vaheline laskevõistlus, mille korraldavad leedulased.

Klubi püstolimeeskond on olnud kogu talve kestel meie parima püstolilaskuri A. Tinitsa juhtimisel pidevalt treeningus ning võisteinud mitme Kanada meeskonnaga.

võites teiste hulgas ka Toronto politseinike laskurmeeskonna.

Kui kellegil on küsimusi klubi tegevuse kohta, siis palutakse kirjutada aadressil: V. Kana, 50 North Edgeley Ave., Scarborough, Ont. M1K 1T7. Telefon 261-3274.

V. KANA

Jüri Tint võitis maleturniiri

LOS ANGELES — Los Angelesis Lääneranniku Eesti Päevade ajal toimunud maleturniiri võitis Jüri Tint (Los Angeles) 5 punktiga. Järgnesid Heino Kurruk (L. Angeles) 4 p., Aldo Bender (S. Francisco) 4 p. ja 82-aastane Karl Tanner (L. Angeles) 3,5 punkti.

13—16 aastaste noorte klassis tuli esikohale Aldo Bender, alla 12 aastaste noorte klassis Indrek Lusik (L. Angeles). Samas klassis tuli teiseks Andres Lipping (S. Francisco) ja kolmandaks Miki Meriloo (Portland).

Bridzhiturniirist võtsid osa 20 mängijat. Esikohale tulid P. Lippand ja A. Repnau (L. Angeles), teiseks E. Kuuskne ja A. Anton (L. Angeles) ja kolmandaks Donald Ein (L. Angeles) ja Ulda Kuusik (Austraalia).

Spordiuudiseid kodumaalt

N. Liidu ulatusega laskevõistlustel Kiievis püstitas Eesti suurmeister Liivi Erm väikepüssist püstiasendist laskmisel 189 silmaga uue Eesti rekordi. Kolme asendi kogusumma aga andis talle 577 silmaga kolmanda koha. Samadel võistlustel oli kolmas ka Mati Nigul 583 silmaga õhupüssiharjutuses.

*

Eesti kuulitõukajate järelkasvus on suureks lootuseks Ahto Paavo, kes Põltsamaal peetud võistlusel tõukas oma isiklikuks rekordiks 18.87. Eesti teivashüppe tänavuse hooaja parima tulemuse saavutas Ramon Lindal tagajärjega 5.10. Samasugune tippsaavutus on Avo Susi tulemus 400 m jooksus 48,2.

*

Tallinnas peetud kaheksavõistlusel saavutas 15-aastane Sven Reintak 5740 punkti, mis on 1972. aastal Kalev Sädeme nimel olevast rekordist üle 200 punkti võrra parem. Noore poisi tulemused olid: 100 m 11,8, kaugushüpe 6.55, kettaheide 40.10, kõrgushüpe 1.97, 110 m tõkkeid 14.9, teivashüpe 4.10, odavise 58.58 ja 1500 m 4.54.2. Teisele kohale jäi Heimar Lipp 5243 punktiga.

*

Uue Eesti kuulitõukerekordi omaja Heino Sild on teinud läbi pikaajalise arengutee. Viiteist aastat tagasi ta isiklik rekord oli 12.47. 1971. a. — 17.00, 1972. a. — 18.11, 1973. a. — 19.04, 1974. a. — 19.48, 1975. a. — 19.59, 1976. a. — 20.21, 1977. a. — 20.00, 1978. — a. 20.29. Tänavune rekorditõuge 20.54 on tänavu siiani paremuselt teine N. Liidus.

*

Noor Pärnu koolitüdruk Silva Oja võitis Tshernigovis peetud N. Liidu — Ida-Saksa juunioride maavõistlusel 100 m tõkkejooksu ajaga 13,87.

*

Eestis on üheks spordialaks 20 km maanteejooks. Tänavu toimus jooks meistritiitlile Kohtla-Järvel, kus ajaga 1.04.54,0 tuli meistriks saarlane Vladimir Geerik.

*

„Valged ööd" nimelisel Tallinnast Leningradi lõppeval rahvusvahelisel jalgratturite velotuuril, kus tuli katta 1200 km, oli individuaalselt teisel kohal elvalane Mihkel Joosep, viiendal kohal Kalev Raudsepp. Eesti meeskonda kuulusid peale kahe nimetatute veel Jaan Veeranna, Oleg Ljadov, Rein Mitt ja Raul Oja.

RISTSÕNA NR. 999

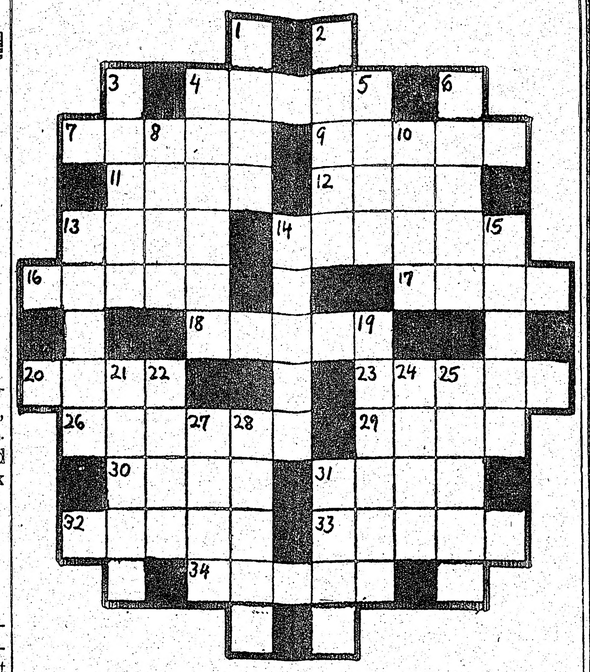

Põikread: 4. Kõle, läbitungiv (tuule kohta), 7. Mõnikord, 9. Koht kirikus, 11. Vaestemaja, 12. Nimi Vanast Testamendist, 13. Tuntud saksa kirjanik, 14. Õnnetus liiklusvahendiga, 16. Linn Eestis, 17. ... Karenina — Tolstoi teos, 18. Üksikettekanne, 20. Ese voodis, 23. Endine eesti ajakiri, 26. Keskaegne sõjamees, 29. Laager, 30. Juhtimisseadeldis, 31. Rooma keiser 1. sajandil, 32. Endine eesti minister, 33. Rõngassaar, 34. Talenti.

Püstread: 1. Väike kala, 2. Iluaitam, 3. Spordiriist, 4. Muinasrooma jumalanna, 5. Saar Vahemeres, 6. Kurtmine, kaebamine, 8. Tegelase nimi ühes A. Kitzbergi teoses, 10. Noa osa, 13. Metsloom, 14. Sama, mis la-minoor, 15. Sisemine — inglise keeles, 19. Munaroog, 21. Jahimehed, 22. Kehakuju moonutis, 24. Omaaegne lennuühing Eestis, 25. Kohanimi Tartumaal, 27. Pehme, 28. Teistest erinev.

RISTSÕNA NR. 998 LAHENDUS

Põikread: 1. Talpak, 5. Talvik, 9. Avitama, 10. Star, 11. Aime, 13. Raas, 15. Erim, 17. Uba, 18. Petis, 21. Ina, 22. Kinni, 23. Asend, 24. Pahad, 25. Ulama, 27. Araks, 30. Nun, 31. Rabat, 34. Aaa, 36. Esna, 37. Otsa, 38. Anum, 40. Auto, 42. Uuendus, 43. Siinse, 44. Asetus.

Püstread: 1. Tüdruk, 2. Pats, 3. Ava, 4. Kirre, 5. Taani, 6. Ami, 7. Lame, 8. Külmad, 10. Saan, 12. Erie, 14. Abielus, 16. Innukas, 18. Pipar, 19. Tohib, 20. Sadat, 25. Unetus, 26. Anna, 28. Ahto, 29. Saatus, 32. Armee, 33. Avada, 36. Anun, 37. Otse, 39. Uus, 41. Uus.

RAAMATUID

müügil

„VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Hanno Kompus — Kustutamata nälg kunsti järele	11.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — Varjud (luuletuskogu)	8.—	30
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25
A. Küng — Mis toimub Soomes?	14.—	50
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—	40
E. Sanden — Mitme näo ja nimega	12.50	50
E. Sanden — Loojangul lahkumine Tallinnast	16.20	50

RAAMATUID LASTELE:

Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

KARL TALPAK

MUISTSETE EESTLASTE KEHAKULTUURIST

2.

Muistsete eestlaste kuulsus meresõidu osavuses ei jäänud sugugi maha kuulsate meresõitjate Skandinaavia viikingite omast. Harilikult aeti laevu edasi purjedega, aga vaikse ilmaga ja tarbe korral lahingus aerudega.

Sõjalaevad olid kõik ühesuurused, igaühes 30 meest. Toreida lahingust Koiva jõel 1211. a. võtsid saarlased osa 300 sõjalaevaga, mis nad aga kõik ümberpiiratult maha jätsid. Neli aastat hiljem, Uue-sadama merelahingus, on saarlasil koos 200 sõjalaeva.

Muistsete eestlaste iseseisvuse ja liikumisvabaduse kaotamisega jäid ära nende meresõidud. Rannarahvas tarvitas kuni möödunud sajandi 50.—60. aastateni ainult sõudepaate, üldiselt 4 lauda kõrged, 17 jalga pikad ja kahe paari aerudega. Alles sealt peale hakkas rannarahvas jälle tarvitama purjepaate.

Sisemaal tarvitati jõgedel ja järvedel liikumisel paate või n.-n. venesid, mis olid valmistatud ühest puust väljaõõnestamisega. Paadi valmistamisel väljaõõnestatud puu asetati kummuli tulele, kus ta pikkamisi kuumaks ja pehmeks aurutati, ja siis keskelt lahti venitati. Et ta tagasi kokku ei tõmbuks, asetati talle sisse valmispainutatud ribid. Ribid seoti paadi seinas olevate mühkude külge.

RATSUTAMINE. Muistsed eestlased olid tublid ratsutajad. Hobuseid oli palju. Õnnetus muistses Vabadussõjas langes sakslaste kätte hobuseid tuhandete viisi.

Sõtta läks iga mees oma ratsuga. Hobune oli ikka ainult kiireks liikumisvahendiks, et ootamatult ja üheaegselt vaenlase maale tungida. Võitlusse mindi aga enamasti jalgsi. Seda tingis selleaegsete sõdade iseloom. Kui vaenlane aga taganes, siis asuti teda ratsa taga ajama. Muistsest vabadusvõitlusest näeme aga, et eestlased kohaldavad oma võitlusviisi vaenlase taktikale, võttes teda vastu ka lagedal väljal — seda juba Ümeral, Toreida all ja mujal. Ümeral eestlased ajasid ratsa taga rautrüüdleid, lõid neid hulgana maha ja võtsid 14 neist vangi. Madisepäeva lahingus Lembit juhib hästi läbimõeldud ratsarünnakut.

Ratsutamisel tarvitasid eestlased sadulaid, kangvaljaid, rõngakujulisi jalgraudu ja ka kannuseid.

Veel hilisemalgi ajal olid eestlased osavad ratsutama. Reisija Olearius toob pildi Kunda pulmadest a. 1643, mis ta on joonistanud samal aastal Eestist läbi sõites. Pildil näeme järgmist: ees ratsutab torupillipuhuja ja ta järele kaks peiupoissi paljastatud mõõkadega. Neile järgneb peigmees pruudiga ühe hobuse seljas, peigmees parema käega pruudi ümbert kinni hoides. Pruutpaarile järgneb kogu pulmarong, ikka mees ja naine ühe hobuse seljas. Sõit läheb täie hooga üle aedade, põõsaste ja kivide. See pidi alles osavus olema! Sel ajal kardeti teid mööda pulmasõite teha, et mitte kurjade vaimudega kokku puutuda. Ka lapse kirikusse ristida viimisel sõideti sinna samuti ratsa üle väljade, niitude ja üle takistuste, kusjuures sagedasti ka ema või amm, laps käsivarrel, kaasa sõitis. Jaaniööl sagedasti sõitis peremees oma koha piiride ümber kuni päikese tõusuni, et põlde kaitsta kurja eest.

VEOVAHENDITE TARVITAMINE. Suvel, millal põhjatud sood ja tihedad metsad sünnitasid liiklemisele suuri takistusi, ei võetud ette pikki matku, või kuigi, siis liiguti ratsa. Ükskõik missuguse veoabinõuga liiklemine oleks olnud tülikas, sest ega sel ajal olnudki nii palju seda, mida vedada. Pikemad kaubareisid ja sõjasõidud võeti ette peamiselt talvel ja siis tarvitati selleks ka saane ja regesid. Saanidega sõideti suvelgi. Vankri tarvitamine on kaheldav muiste.

EESTI SUUSAD. U. T. Sirelius arvab, et soomesugu rahvail on juba algkodust väljudes olnud tarvitusel suusad, muidu ei oleks nad julgenud asuda oma praegustele asukohtadele — jää- ja lumeväljadele. Nii oleksid siis ka eesti suusad kaasa teinud ühise soomesugu rahvaste suuskade arenemise: algul tarvitati vitstest või puukoortest raami vahele punutud 30x40 sm suuruses n.-n. „lumekingi". Järgnevalt hakati vasakus jalas tarvitama suuska. Paremas jalas oli algul veel lumeking, hiljem ka suusk, mis oli kaua aega jala pikkuse võrra lühem vasaku jala suusast. Sõites tarvitati üht keppi, mille alumises otsas oli läbipõimitud rõngas või ketas ja kepi ülemine ots lõppes terava odaotsaga või põdrasarvest konksuga, kuna vasakus käes hoiti laskevalmis vibu.

Hilisemal ajal tarvitasid meie esivanemad suuski, mis olid sarnased sürjanite omadele. Need olid poolpikad ja laiemad veidi kui jalanõu. Jala hoidmiseks olid suuskade jalaalusele kahele poole ääre kinnitatud liistukesed. Mõlemad suusaotsad olid teravad ja üles painutatud. Suusa ninas oli auk, kust sagedasti pael läbi käis, millest siis sõidul kinni hoiti. Soont suusa talla all tarvitati vähem. Jahil käies tarvitati suusa talla all põdra säärenahka, karvadega tagapoole, et hoida suuska sõidul tagasi libisemast.

Reisija Olearius räägib, et a. 1635. olevat näidanud Narvas sadamaülem talle suusatajaid, kes kõrgest mäest alla lasksid.

Relvade käsitamine

Muistsel ajal, millal valitses jõuõigus ja iga päev võis oodata vaenlast üle piiri, kus lisatoidust tuli muretseda metsast, kus kaubaretked võisid lõppeda ka lahinguga, oli relv mehe igapäevane kaaslane.

Muistse eestlase tavalisimad relvad olid: mõõk, oda, viskeoda, vibu, tapper, ling, nui ja sõjas endakaitseks kilp.

Mehe peamine relv — kahetera-line sirge mõõk oli vastavalt mehe jõukusele paremini välja töötatud, olles ühtlasi mehe uhkuseks. Odad olid eraldi käsitsivõitluseks ja viskeks. Käsitsivõitluse oda oli pikem, raskem, peenelt väljatöötatud raudotsaga, mille torus leidus ilustus-sisselõikeid, ja tugevast puust varrega. Viskeodad olid lühemad ja kergemad. Neid visati vaenlasele lahingkorras lähenedes eemalt, viskekauguselt vastu. Läti Hindrek kurdab, et eestlased on visanud oma odasid kui vihma kristlaste peale.

Vibuvalmistamise tehnikas on olnud muistsed eestlased koos teiste soomesugu rahvastega kõrgemal järjel kui teised Euroopa rahvad. Soomesugu rahvad valmistasid vibude kaared kahest poolest: välimine kumer pool oli kasest ja sisemine — pajust või kadakast. Pooled liimiti kokku kalaliimiga ja ümber mähiti kasetoht. Sellega oli saadud väga tugev ja elastne vibukaar. Vibu otsad olid sagedasti luust. Läti Hindrek kaebab mitmel korral kristlaste häda eestlaste poolt osavalt lennutatud noolte läbi. Vibu tarvitamise osavus tingis muidugi enamarenenud vibuvalmistamise viisi ja vastupidi.

Oda ja vibu kõrval harjutati ja tarvitati linguga kiviviskamist ning sedagi osavalt, sest muidu ei oleks seda tülikat toimetust sõjas tarvitatud. Raudrüütleile olid eestlased kardetavaimad oma jõuga sõjanuiade tarvitamisel, sest nuiaga antud jõulistele hoopidele ei pidanud raudriidedki vastu.

Alatised sõjad ja vaenuretked tingisid, et muistne eesti noormees pidi juba maast-madalast end harjutama tugevaks, osavaks ja kiireks relvade käsitamisel. Oma võimeid võis ta varsti kasulikult näidata küla tagant metsast ära tuues mõnda vähemat jahiloomа, mida ta oli püüdnud vanema venna või isa poolt talle meisterdatud vibu või odaga. See ju aina õhutas enam harjutama. Aga seda ergutust anti muistses Eestis noortele ka kavakindlalt. Sügisesel pööripäeval peeti pidu sõjajumalale Turrisele. Öisel tulevalgusel ohverdati sõjajumalale oinas erilise pidulikkusega. Sellest pidust võtsid osa ainult mehed ja noortele oli osavõtt kohustuseks. Pidu kestis koiduni ja seal jutustati ning lauldi nooremaile kangelaste ja vanemate vapratest tegudest. Vaenukäikudele minnes ja tulles ohverdati jällegi pidulikkusega sõjajumalale. Eks neilgi ohverdamistel õpetati nooremaid vanemate kogemustega.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

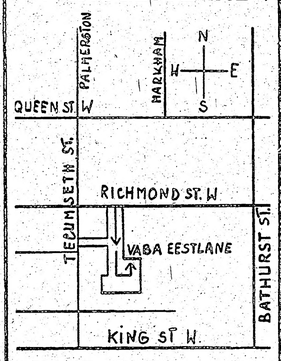

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Alberta kiri

Siit kaugelt läänest...

Ainult neli lühikest kuud on möödunud sellest, kui viimati külastasin Albertat. Selle aja jooksul on mu tavalise peatuspaiga ette nurmele kerkinud uus õlipump. Ei enam saa kuulda südaööl müstilist kajottide sõjahüüdu — selle asemel rikub Alta maa idüllilist vaikust kärarikas õlipump.

Alberta kasvab silmnähtavalt. Uued projektid paisutavad külad linnaks „üleöö". Samaks on jäänud vaid mardikate jsu valgete haavapuulehtede järgi. Raagus haavametsad ennustavad nagu talve ligiolekut, kuigi kaunis Alberta metsik roos jagab oma uimastavat parfüümi kõikidele kõikjal.

Päevad on pikad ja ööd rõõmustavalt valged.

Nagu kodumaalgi, laulavad siin linnud ja lõhnavad lilled ja rohi, mida võib nautida ainult põhjamaadel. Lõunamaade imeilusad linnud ei oska laulda ja lilledel lõhna pole.

Ka eestlased Albertas on üha enam aktiivsemaks muutumas. Siin on peamiselt kolm keskust — Calgary, Stettler-Eckville ja Edmonton, kus eestlased tegutsevad ühiskonnana. Alberta eestlastel on viimasel aastal olnud mitmeid ajaloolisi sündmusi. Möödunud aasta jaanipäeval pühitseti Alberta valitsuse poolt püstitatud mälestusmärgi avamist esimeste eesti asukate mälestuseks.

Sama aasta augustikuul tekitas suurt elevust eesti pioneeri palkmaja paigutamine Stettleri muuseumi.

Tänavusel jaanipäeval pühitseti esmakordselt Alberta eestlaste ajaloos ühist jaaniõhtut. Kõik need üritused on olnud rahvarohked ja äratanud suurt tähelepanu kohalikus ajakirjanduses eestlaste vastu. Eriti tähelepandava tõuke on need üritused andnud Alberta vana-eestlastele. Linda Hall ehitati mahukamaks ja mahutab nüüd kaks korda enam inimesi. Uuele juurdeehitusele sai ühine katus endise hoonega, mis lõpetati vaid päev enne jaanipäeva. Tahetakse saada eesti kokaraamatut ja rahvarõivaste valmistamise õpetust.

Pikisilmi oodatakse, millal algab Eesti Liit Kanadas kavatsetud eesti keele korrespondents kursus.

Huvitaval kombel on eestlased igal poolt teatud mõttes erinevad. Montrali eestlased on teatud määral ülevõtnud prantslaste elegantsuse, Vancouveri eestlasel on kuulsaks saanud oma külalislahkusega ja Toronto oma mitmetoonilise rahvastikuga on andnud sealsetele eestlastele teatud tolerantsuse, mis selles klikkide ühiskonnas on päris teretulnud nähe.

Alberta eestlased paistavad silma oma äärmiselt sõbraliku omavahelise suhtlemise poolest.

Kus midagi ette võetakse, tehakse seda tõepoolest ühiselt. Vanad ja noored, uued ja vanad, naised ja mehed, farmerid ja linnainimesed — kõik löövad siin energiliselt kaasa ühistele üritustele. Seekordne ühine jaanipäev ei olnud ses suhtes erinev. Igal pool oli näha virku käsi. Perenaised olid ametis ühislaua katmisega. Lapsed jooksid rõõmsalt ringi, teismelised mängisid palli spordiväljakul ja mehed tegid ettevalmistusi killamängudeks.

Kogunemine algas umbes Seedrioru moodi, ainult „sissepääs" oli tasuta. Erinevus seisis selles, et Seedrioru Volkswagenite ja Cadillacide asemel saabuvad siinsed eestlased väikeste veoautode ja Camperhome'idega! Telgitamise asemel kasutatakse siin mugavaid motelle.

Siin ei tunta tegelaskonda ega muidu pealtvaatajaid — tullakse kokku ja hakatakse tööle.

Pannakse lipud katusele — seekord lehvis Kanada ja Alberta lippude keskel ka sini-must-valge. Iga mees paistab teadlik olevat, mida tegema peab — keegi siin ei käsi ega keela ja kõik läheb sujuvalt.

Kõigile tere tulemast kahes keeles ütles vana-eestlane Albert Kerbes, kes muide oli ka kogu pidustuste teadustajaks. Tervituseks laulis ta „Oh tere kena

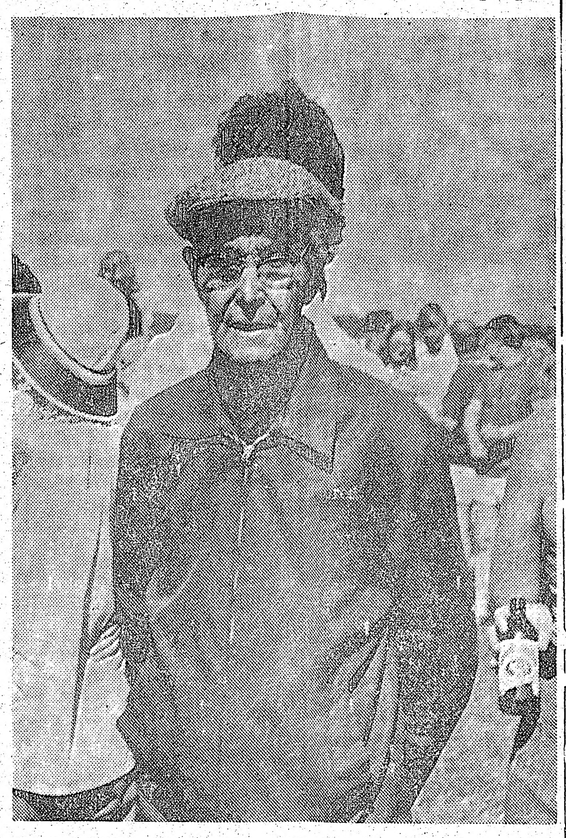

Stettleri piirkonna vanimaks eestlaseks on Alec Oro, kes immigreerus Kanadasse 1901. aastal ja leidis omale elukoha selles nüüdses vanimas eestlaste keskuses. A. Oro on praegu 92-aastane, kuid võttis elavalt osa jaanipäeva tegevusest.

Foto: Bob Tipman

preilike!" Enne killamänge sõideti koos mälestustahvli juurde pildistama. Pildistati ühiskondi eraldi ja kõiki koos. Kaameraid oli ohtralt ja ka filmimehi.

Killamängudest võtsid osa kõik — sood, ead ja tasemed ja need kujunesid väga lõbusaks meelelahutuseks. Visati hobuseraudu, saeti jämedat palki, löödi naelu puusse ja virutati taignarulliga „mehele" pihta — lõbu oli laialt!

Hiljem õpetas noor-eestlaskond vana-eestlaste lastele rahvastepalli, mida mängiti innuga.

Mängudele järgnes ühine õhtusöök, mida naispere oli kokku toonud.

Koos oli umbes 200 eestlast. Kõige noorem osavõtja oli 1 kuune Cathy ja Bob Tipmani tütar, kes on isa poolt 4. põlvkonna kanada-eestlane.

Kõige vanemaks osutus 91-aastane Alec Oro, kes Albertasse saabus 11-aastase poisina.

Alec Oro on hea tervise juures ja oli kultiveerinud sel kevadel 500 aakrit põldu ja külvanud 170 aakrit otra. Ta ei ole päevagi koolis käinud. Lugemise ja kirjutamise on õppinud kodus isalt. Ta käekiri on väga selge ja ühtlane. Kirjutas mälu järgi paberile kõikide nimed, kelledega koos Albertasse tuli 1901. aastal.

Eesti keel on tal väga hea ja ta kirjutab seda vigadeta.

Jaanituli tuli süüdata valges, sest pimedaks tule jaoks siin taevas ei lähe. Kuna maa oli tuleaseme kohal värskelt küntud, siis vana-tava kombeid harrastada ei olnud võimalik. Küll aga läks lauluks lahti, nagu kunagi see kombeks oli vabal kodumaal talurahva jaanitulel. Vana-eestlased tegid alguse omaaegsete lauludega, mida uus-eestlased, eriti noored vaevalt kuulnud olid. Siis saabus kitarrimängija — Tarmo Lõbu Calgaryst ja laul läks lahti õige võimsalt.

Edmontoni Eesti Seltsi esimees Siim Ruusauk jagas laululehti,

milles paljundatud laulud olid vana-eestlastele täiesti tundmatud. Siit ja sealt oli kuulda imestust, kui suur on uus-eestlaste lauluvara.

Lõbusale jaaniõhtule järgnes tants, kuni kõuepilved rahva tule äärest minema hirmutasid.

Järgmisel päeval kogunes peagu 150-pealine eestlaste pere ühisele hommikueinele. Sellele järgnes ESTO '76 filmi näitamine, mille oli kohale toonud s/a Eesti Päevad Kanadas juhatuse liige Vally Johanson Torontost. See oli esmakordne võimalus Alberta vana-eestlastel kaasa elada Eesti Päevadele — õppida tundma seda eesti kultuuri, mis nii positiivselt vabas Eestis õitsele lõi nii tohutult lühikese ajaga.

Peagu kõik Alberta vana-eestlased ei ole vaba Eestit oma silmaga näinud ja palju meie kultuurist on neile suureks uudiseks.

Tänu eriti meie siinstündinud noortele ja samaealistele vana-eestlaste noortele, on jõutud nii kaugele, et ühise eesti perena sõbralikus vaimus läbi käiakse. Sajad südamed tundsid suurt rõõmu ESTO-76 filmist ja tänulikud käed ulatavad üle preeria s/a Eesti Päevad Kanadas juhatusele Torontos. kes siia nii nauditava külakosti saatis.

Võibolla vääriks märkimist tõik, et Albertas on palju teistest linnadest saabunud noori eestlasi, kes on siin endile töö leidnud. Nad ei ole teadlikud, kus teised siisaabujad asuvad.

Siin ei ole palju vaba aja veetmise võimalusi ja sageli tuntakse üksildustunnet ja kojuigatsust.

Kirjeldamatu oli ühe noore Toronto neiu rõõm, kes nähes Linda Hall Roadi ligidal eestikeelset mälestustahvlit, oli ise üllatunud, et eestlus talle nii palju tähendab, kuigi oli Torontos kõik noorte tegevused kaasa teinud, mis teda eestluse suhtes olid kaunis ükskõikseks jätnud. Ta on elanud Calgarys 2 aastat teadmatuses teiste eestlaste olemasolust.

Vanemad peaksid neid kokku juhatama siinsete eesti organisatsioonide esindajatega. Ka need on nooremast põlvkonnast ja väga abivalmis ja vastutulelikud. Meie ajalehtede kalendrites on aadressid olemas.

Teine väga huvitav „asi", mis võiks kasuks tulla väikestele eesti keskustele, on Calgary „eesti kool". Kool leiab aset kodus ja koolis on üks õpilane. Õpetajaks on lapse ema (laps on 5-aastane). Kool on täiesti kooli moodi. Tunni algust teatatakse kella helistamisega. Õpilane kutsub ema „õpetajaks". Vahetund ja kõik muu juurdekuuluv on kasutusel. Kooli kestvus on 2 tundi nädalas. Tulemused on väga head — väike Krista räägib väga head eesti keelt!

v—y.

ILMUSID JA ON MUUGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

Einar Sanden

„MITME NÄO JA NIMEGA"

Dokumentaalteos andekaimast eesti soost spioonist Arthur Haman — Juhan Tuldavast, kes „põgenes" 1955. a. Rootsi ja saavutas pagulaskonna usalduse, kuni 1963. a. N. Liitu tagasi läks. Autori uurimine põhineb paljudele dokumentidele ja isiklikele kokkupuuteile.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 senti

Einar Sanden

„KGB CALLING EVE"

See on mõned aastad tagasi eesti keeles ilmunud ja suurt tähelepanu leidnud dokumentaaljutustuse „KGB kutsub Evet" inglise-keelne väljaanne. Eestikeelse teose ilmumisel nimetati seda rohkem kui tõesti sündinud looks, vaid hoopis kõigile kodumaad külastajaile vajalikuks käsiraamatuks. Võõrastest rahvustest sõpradele oleks see heaks näiteks KGB agentide tööst turistide hulgas.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 senti

LUGEGE

Rein Moora — Evald Uustalu

SOOMEPOISID

384 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 85 c saatekulu

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 senti saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

EESTLASED MAAILMARADADEL

⊕ 5,7 km on uus ja samal ajal esimene maailmarekord sõidukile, mida aetakse edasi selle jõuga, mida kolm meest arendavad saja sekundi jooksul. Uus rekord kuulub Chalmeri tehnikaülikooli meeskonnale ülikoolilektor tehn. dr. Mart Mägi juhtimisel. Grupp võitis nimelt leiutamisvõistluse, mis korraldati ülikooli 150-aasta ja üliõpilaskonna 75-aasta juubelite puhul. Mart Mägi on ülikooli masinaelementidelektor ja koos oma assistentidega konstrueeris sõiduki, mis võistlusel esines. Liikumapanev jõud tuleb energiast, mida kolm isikut arendavad saja sekundi jooksul. See teeb välja 1,5 kilowatti või 2 hobujõudu. See energiahulk vastab 3,3 grammile bensiinile või kolmele suhkrutükile.

⊕ 23. juunil abiellusid Karin Kurvits ja Gordon Legg Torontost. Laulatas õp. Andres Taul. Pulmapidu toimus pruudi vanemate Ivi ja Aldis Kurvitsate kodus Penfield, N.Y. Ivi ja Aldis Kurvits on agaralt osavõtnud eestlaste rahvuslikust tegevusest Rochesteris, N.Y. Noorpaar alustas pulmareisiga 24. juunil, mis kulgeb üle Vancouveri, Tokio, Pekingi, Hong-Kongi Vancouveri tagasi Torontosse. Hiinas peatutakse neli päeva. Mõlemad noored töötavad Torontos — pruut sekretärina panganduse ajal ja peigmees Shell Oil Co. juures.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

ERIC HARELA, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
331 Sheppard Ave. E. Willowdale
TELEFON 224-0444
Aeg kokkuleppel

Ülikoolide lõpetajaid

Linda Troost, 21, sooritas magistrieksamid inglise keele alal University of Pennsylvanias, Philadelphiast. Ta jääb samasse edasi õppima doktorikraadi saavutamiseks, hakates ühtlasi loenguid pidama inglise keele ja kompositsiooni alal.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 19. juulil 1979 — Thursday, July 19, 1979

KIREV MAAILM

BONN — Moodne sild autode kiirtee jaoks ehitati üle Reini jõe Konstanzi juures. See läks maksma 24. milj. marka. Autotee ise aga veel puudub ja nüüd on selgunud, et autoteed üldse ei ehitatagi. Kõigest hoolimata tahetakse silda 1. augustil pidulikult avada. Kas mälestusmärgina riiklikule planeerimiskomisjonile? küsib saksa ajakirjandus.

NEW YORK — Puertoriikolased pidasid oma jaanipäeva (Ristija Johannese päeva) pühapäeval Central pargis. Kui 200.000 pidutsejat oli pargist lahkunud, tuli pidustuste komiteel palgata 10.000 dollari eest erafirma, kes prahi pargis jälle ära koristas.

STOKHOLM — Möödunud aasta oktoobris tabas Rootsi maailmakuulsat laulu- ja filmitähte Zarah Leanderit verejooks ajju. Sellest ajast peale on ta viibinud haiglas. Nüüd, haiglast väljudes andis ta pressikonverentsi ja teatas, et ta tõmbub lõplikult tagasi avalikust elust. Zarah Leander on osaliselt halvatud ja on sunnitud kasutama ratastooli. Ta on olnud laval 50 aastat — praegu on ta 73 a. vana.

TEHERAN — Teherani Intercontinental hotellis laskis Khomeini purustada 1,2 milj. dollari väärtuses alkohoolseid jooke, suures osas hinnalised margid, kuna islami usk keelab alkoholi tarvitamise.

STOKHOLM — Rootsi kroonprints Carl Philip ristitakse Stokholmi lossikirikus 31. augustil. Talituse peab peapiiskop Olof Sundby.

ZÜRICH — Oma trooni kaotanud Iraani shahh oli koolipoisina tagasihoidlik, kuid siiski julge, mõnikord uhke ja oma väärtust tundev, räägivad tema koolikaaslased ja õpetajad. Iraani tulevane riigipea saabus Shveitsi õppima 1931. a. 12-aastasena. Tal oli kaasas arvukas kogu valvureid, isiklik õpetaja, arst, autojuht, kaks sõpra kaaslasteks ja luuletaja. Saatkonna koosseis oli Mohammed Rezani üliku asendi tõttu mõistetav, ainult luuletaja osa pole selge, võib-olla luges printsile luuletusi enne magamaminekut?

STOKHOLM — Okup. Eesti nädalaleht „Sirp ja Vasar" 15. juunist teatab, et näitejuhina tegutsev Mikk Mikiver on kirjutanud kirja Rootsi, Ingemar Bergmanile näitleja Jüri Järveti asjas. Ta tegevat kirjas ettepaneku, et Ingrid Bergmanile filmitööks partneriks võetaks Jüri Järvet, kes on „mees nõutavas küpses eas, suurepärase tehnikaga kunstnik". Lehes loetletakse tema häid näitlejaomadusi ja võimeid. Jüri Järvet ise saab 60. a. vanaks.

PARIIS — Prantsusmaa tuntud natside otsija S. Klarsfeldt teatas, et 6. juulil purustati tema auto sellesse asetatud pommiga. Pärast juhtunut saabus temale kiri, milles hoiatati natside otsijat, teatades, et juudid lõpetagu endiste SS-laste tagaajamine. Kirjal olnud allkiri „Odessa" ja sellest saadetud ärakiri ka prantsuse pressiagentuurile. „Odessa" olevat endiste SS-laste organisatsioon. Sellel olevat õnnestunud pärast sõja lõppu saata rida endisi natside tegelasi Lõuna-Ameerikasse.

NEW YORK — Suuremate kuritegude arv New Yorgis on kasvanud aasta esimese nelja kuuga 62,2% võrreldes sama ajavahemikuga 1978. a., teatatakse politseivalitsusest. Suurema osa kuritegudest moodustavad röövimised, milleks esitati 24.672 kaebust, mis näitab 11% tõusu. Mitmetliiki kuritegude arv oli nelja kuuga 182,728. Möödunud aasta samal ajavahemikul sooritati 172.032 kuritööd. Allmaaraudteel suurenes kuritegevus 24. juuniga lõppenud nädalal 176 juhuni võrreldes 165 juhuga nädal varem.

Lääneranniku Eesti Päevadel austati ka meie vanu suurpidustuste traditsioone. Pildil näeme mälestusnaelte kinnitamist liikmesorganisatsioonide lipuvarrastesse. Foto: Edgar Igarik

Täna on juttu

Baier – Lääne-Euroopa relvatööstuse keskus

MÜNCHEN — Lääne-Saksa „Sõjatehnika" nimelises ajakirjas kirjeldatakse uut hävitajalennukit Tornadot sõnadega „Sellel, kelle vaenlasel on Tornado, on halb õnn, kuna lennuk võib tabada märklauda väga täpselt ükskõik millise ilmaga maal või merel." See hirmutav uus pommitaja on praegu veel viimases katsejärgus, kuid seeria valmistamisega alustatakse peagi Messerschmitt Bölkow Blohmi tööstuses Müncheni lähedal. Samas linnas valmistatakse ka Lääne-Saksa armeele uhkustunnet sisendavat Leopard tanki. Krauss Maffei tööstuses valmistatakse Leopard II tüüpi, mis on eelmise täiendatud väljaanne. Need on kaks näidet Müncheni uuest rollist Lääne-Saksa suureneva relvatööstuse pealinnana.

Kusagil mujal Lääne-Euroopas ei ole sellist tänapäevast relvatööstuste koondamist, kui Baieris ja eriti Müncheni ümbruses, kus tähtsamad ettevõtted on:

- Messerschmitt Bölkow Blohm, MBB, Lääne-Saksa sõjavarustuse ettevõte number üks, mis valmistab hävitajalennukeid, rakette, helikoptereid ja pomme.
- Siemens'is valmistatakse elektroonilist sõjapidamise varustust, nagu radarid, rakettide eesmärkidele juhtimise varustust jm.
- Krauss Maffei valmistab seitsmele, väljaspool Lääne-Saksamaad olevale armeele Leopard I tanke ja varsti ka kiiremat ja tugevamat Leopard II tanki, mida on juba tellitud 1800 tükki ning õhutõrjetanki Geopardiat.
- Alpha Jet-lennukeid valmistab Dornier.
- Nürnbergis olev Diehli ettevõte toodab laskemoona, pomme, elektroonikat ja tankide osi.
- MTU valmistab lennukite ja tankide mootoreid.

Kahel lennukeid valmistaval ettevõttel MBB-l ja Dornieril on oma lennuväljad Müncheni lähedal. Mõlemad on ka osalised laialaulatuslikus rahvusvahelises koostöös. Dornier valmistab kerget Alpha Jet-lennukit koos prantslaste Dassaultkompaniiga.

Prantsuse poolne ettevõte hoolitseb lennukite väljaveo eest. Muuseas on lennukeid müüdud ka Lõuna-Aafrikale.

Suurim ettevõte MBB, Messerschmitt Bölkow ja Blohm valmistab eriti tänapäevast Tornadolennukit koos inglaste ja itaallastega. Tornadol on pöörduvad tiivad ja kaks mootorit. Sel on väga suur tegevusraadius ja see võib kanda võrdlemisi raskeid pommikoormaid ning rakette. Li saks see lendab kiiresti ja automaatpiloodiga madalas kõrguses radari eest varjumiseks. Sellisena see pääseb oma eesmärgini sügavale Venemaale.

Tornado lennuki väljaveoga kolme maa koostöökompanii pole veel alanud, aga seda siiski loodetakse teha. Oma riigid on juba tellinud 800 lennukit.

Kuid varem valmistatud rakette on müüdud igale poole maailmas. Tankitõrjeraketti Milaniat on viidud 15-esse riiki ja Roland-raketti näidati äsja ühel sõjaväeparaadil Brasiilias. Tankitõrjeraketti Cobrat valmistati eriloaga ka Pakistanis, Türgis ja Brasiilias. India ja Pakistani vahelises sõjas

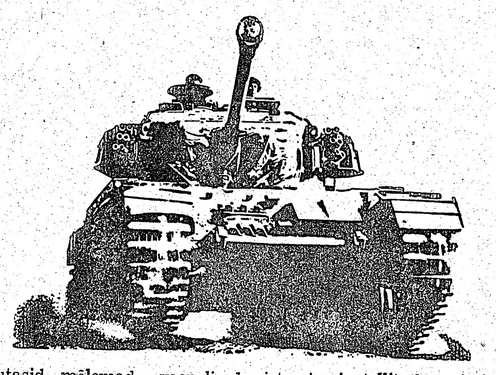

kasutasid mõlemad vaenulised pooled MBB tööstustes tehtud relvi.

Uuemad raketid on tehtud koostöös prantslaste ettevõttega ja neid müüb „Euromissile" nimeline müügikompanii, mille asukoht on Pariisis. Lääne-Saksa valitsus on kaua katsunud piirata relvade müüki väljaspool NATO liitu kuuluvaisse riikidesse, kuigi suur allveelaevade ja muude sõjalaevade müük Iraanile näitas, et seda poliitikat võidakse muuta.

Aga Lääne-Saksa valitsuse varajasem liin ei ole takistanud MBB sarnaseid üritusi koos prantslastega organiseerimast ja relvadega kaubitsemast.

Nii kaua kui Saksa-Prantsuse müügiühing asetseb Pariisis, allub see ainult Prantsuse seadustele.

MBB on enne kõike arengukompanii. Sel on Euroopa suurim tehniline-teaduslik tootearendamiskeskus Ottobrunnis Müncheni lähedal. Seal töötab 4600 inseneri ja teadlast. Uurimistööd tehakse suuremalt osalt maksumaksjate kulul: küsimuses on kaitseministeeriumi tellitud uurimis- ja arengutöö.

MBB on koostöös euroopaliku Airbus-projektiga ja plaanitseb muu hulgas tänapäevaseid liiklusvahendeid nagu eriti kiiret magneetrajal liikuvat rongi, mis arvatakse korvavat tulevikus raudteed. Kuid ka õhuruumi tehnika arendamiseks on kasutatud rohkesti energiaallikaid. Ettevõte on ehitanud suurel arvul satelliite. Kuid MBB on edukam olnud siiski varustusalal.

Ettevõttel on nelja miljardi Saksa marga ulatuses tellimisi. Pooled neist on raketid.

„Me valmistame ainult kaitserelvi," kinnitavad ettevõtte esindajad. „Me ei produtseeri üldse rünnakrelvi, ega midagi sellist, millega võiks vallutada maa-alasid. Me ei tee näiteks sõjalisi liiklusvahendeid ega tanke."

Uus superpomm, kus on suur kereosa ja sees lugematult väikseid pomme, rakette ja miinisid, mida võib kasutada eri viisil tankide peatamiseks ja tõrjumiseks või lennuväljade hävitamiseks, on iseenesest siiski kaitserelv," öeldakse MBB-s.

Nalja

„Miiss!? 120 dollarit maksab see nukk-"

„Jaa. Kuid selle eest see hiiiab papa-mamma, roomab mööda tuba ja teeb isegi mähkmed täis."

„Kuid see maksab ju rohkem kui ehtne beebi!"

„Võimalik, kuid selle valmistamine on ka palju keerulisem."

*

James ja Julie on olnud juba viis aastat abielus. Nad on nüüd TV-haiged ja istuvad kogu oma vaba aja TV ees. Ühel päeval läheb **TV-aparaat katki. James on** õnnetu, käib mööda tuba ega oska midagi peale hakata. Julie lõpeks võtab raamatu ja hakkab lugema. James vaatab seda suuril silmil pealt ja ütleb siis:

„Mis? Julie, sa oskad lugeda!"

*

Tõnis Tõusik näitab külalisele oma kodubaari. „Jumala eest!" hoiatab külaline, „selles pudelis on ju metüül-alkoholi! Kes sellest joob, jääb pimedaks "

„Hea küll," vastab Tõnis rahustavalt, „siis ma pakun seda ainult pimedatele..."

*

Apteeker: „Soovite lutikapulbrit kohe kaasa võtta?"

Ostja: „Muidugi! Või arvate, et saadan lutikad siia?!"

Riin Rivanool

Vaesed maainimesed

On üldiselt teada, et maainimesed on vaesed. Makse nad sellepärast suurt ei maksa ja paljudele farmitoodetele peab riik omaltpoolt veel juurde maksma, et vaene talumees ikka kuidagi äraelatud saaks.

Meie maakodu naabrimees peab lehmi. Ta söödab, joodab ja lüpsabki neid masinatega nii, et piim jookseb torusid pidi lehma seest otse külmetusse ja sealt voolikuga autopaaki, et saaks linnarahvale hõpsasti kättetoimetatud. Lehmi on talumehel viiskümmend või sada — kes neid lugenud on, kuigi igal elukal on laudas oma latter ja nimigi. Hiljuti ehitati laudale juurde veel suurte, laiade akendega uus tiib ja sinna saab siis vasikatele uus tuba.

Aga nüüd oli talumehel karjapoissi vaja, kes suvel lehmad laudast kaugemale karjamaale ajab. Saigi ühe koolipoisi, kes algul seda karjuseametit üsna vahvasti pidas, aga siis jorisema hakkas:

„Pikk maa, ei viitsi mõnda palju kõndida."

Eks ta ole, lehmal neli jalga, marsib selle maa ilusasti ära ja et tal sealjuures mitmed liitrid piima ka veel kaasas kanda tuleb, see ei loe midagi, karjapoisil aga ainult kaks jalga ja katsu sa nendega...

Talumees sai asjast üle nii, et ostis poisile mootorratta. Nüüd siis sõidab karjapoiss lehmi ajades mootorrattal, koer lõriseb kõrval ja asjad saavad aetud.

Lehm on kallis loom, maksab mitutuhat dollarit ja kui üks metsa ära kadus ning hiljem surnult leiti, siis maksis kindlustusselts talumehele kaotuse täies ulatuses välja niisuguse paragraafi alusel, et välk löi lehma surnuks. Muidu äikest ega müristamist sel ajal küll ei olnud, aga ju see välk siis selle õnnetu looma kohal vigurdama hakkas ja ta kuidagi üles leidis.

Muidugi, kui selline lüpsilehm siis kord vanaks saab, ei saa tast peaaegu midagi, vana looma liha ei taha heameelega keegi ja tuleb odava hinna eest ära anda. Aga neil talumeestel, kes sigu kasvatavad, läheb küll hästi, sest tapamajas pidi paika pandama mitte ainult sea liha, vaid ka kondid, nahk, sõrad, harjased ja kõik muu, nii et elajast kaduma ei pidanud minema mitte midagi muud, kui vaid sea kisa. Selle kasutamiseks pole veel midagi mõistlikku leiutatud.

Ristteelt edasi on see talunik, kes kanu peab. Tal on kanade jaoks ilmatu pikk, kahekordne ja punaseks värvitud häärber ja nüüd hakkas ta sinna kõrvale teist ja veel suuremat ülesehitama. Hoone taha kaevati lai ja sügav auk ka, mille järele ma Aadamale omameelest arukalt kuulutada võisin:

„Näe, ehitatakse kanadele supelbassein ka!" Vastuseks sain:

„Mis sa pöörast juttu ajad, see on ju hoopis sõnniku- ehk virtsahoidla."

„Ah soo! Aga see minu mõte pole sugugi nii pöörane, sest rikas mees võib teha mis tahab ja kui meeldib, siis kanadele suplustiigi kaevata ka. Kanad ei pruugi end siis liiva sees sopsutada ja võivad ujumisegi ära õppida, kui vaja. Ja kui siis linnalapsed siit mööda sõidavad ja kana näevad, on hea võimalus neile selgeks teha, et munad ei kasva mitte poes karbi sees."

Üks teine naaber jälle kasvatab maisi. Ega ta nüüd õigupoolest meile naaber ei ole, elab palju miile eemal suure maantee ääres, aga kuna näib olevat jõukas mees, siis tuleb ikkagi naabriks lugeda.

No jah, temal on keset maisipõldu pikalt vilja sisse jäetud sirge lennurada, mille ta talvelgi lumest puhtana hoiab. Enamasti on seal raja otsas üks väike Cessna lennuk, aga vahest on kaks tükki ka. Ei tea siis, kas teine on pereproua jaoks, et kui vahest vaja minna linna oste tegema kui meest kodus ei juhtu olema, või mis.

Ega maksa nüüd kohe arvata, nagu oleks meie ka maarahvas, kellel oma lennuk on, aga selle eest on meil jalgratas ja muruniitja ja pealegi ei ole meie mitte vaesed maainimesed, vaid hoopis auväärsed linnabürjerid. Samasugused on meie sõbrad-tuttavadki ega ole nende hulgastki ühtki, kellel lennuk oleks. Kui ka oma tutvusringkonnast põhjalikult otsida nii kaugelt kui aga suudad, siis ei ole isegi tuttavate tuttavatelgi oma lennukit. Lihtsalt ei ole, ei seda väikest Cessnatki mitte.

Aga neistki ei kuulu keegi vaeste maainimeste kilda, vaid oleme kõik keskeltläbi auväärsed ja edasijõudnud linnakodanikud.

Ülikoolide lõpetajaid

Washington State University Pullmanis, Wash. lõpetas magistrikraadiga Toomas Käbin Rootsist. Ta erialaks on rahvamajandusteadus. USA-s õppis ta kaks aastat üliõpilasvahetuse alusel, mis toimub Lundi ülikooli ja Washingtoni osariigi ülikooli vahel. Lundis oli ta lõpetanud ülikooli majandusteaduses, millele järgnes nüüd magistrikraadi saavutamine. Toomas Käbin on huvitatud tööle asumisest USA-s, kuid selleks peavad avanema immigratsioonivõimalused.

University of Connecticut lõpetas bioloogia alal BS kraadiga Virge Ann Kask Willimanticust. Ta erialaks on bioloogiline illustratsioon. Töötama hakkab ta Biological Sciences Group'i juures, jatkates ühtlasi õpinguid magistrikraadi saavutamiseks. Temalt ilmus äsja erialane kirjutus „Nature Conservancy" aprilli numbris.

Jaak Pedak, kes dipl. edasiõppijana seisab Marylandi Ülikooli teenistuses, lõpetas kõrgema erikursuse kraadiga Master of Commutity Planning. Magistri diplom anti üle piduliku tseremooniaga 31. mail Baltimores. Jaak Pedak on kirjutanud artikleid USA ajalehtedes ja ajakirjades, olnud ülikooli ajakirja peatoimetajaks, pidanud Eestit tutvustavaid loenguid, võtab osa eesti ühiskondlikust tegevusest ja on korporatsioon Rotalia tegevliige.

Clarkson tehnilise instituudi lõpetas BS kraadiga Marcus Vaska. Diplomitöö oli kirjutatud teemal: Iriidiumi porfiini kompleksid: kiired reversiivsed reaktsioonid vingugaasiga lahuses ja tahkes olekus". Ta jatkab õpinguid bioanorgaanilise keemia ja homogeense katalüüsi aladel. Lõpetaja on prof. dr. L. Vaska poeg.

Browni ülikooli Providences, R.I. lõpetas BS kraadiga Heikki Uustal (EÜS). Ta töötab juba Kent County haiglas, R.I. Sügisel jatkab ta õpinguid arstiteaduse alal.

Allegheny kolledzhi Meadvilles, Pa. lõpetas BA kraadiga inglise keele ja filosoofia alal Magna cum laude Linda C. Romanenko. Lõpetaja oli õpingute ajal selles koolis „Alden Scholar". Esimese kursuse õppis ta Theil kolledzhis, olles seal Deans's Listil. Ta jatkab õpinguid samal kolledzhis magistrikraadi saavutamiseks.